

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nro 34 Sunnuntai, 24 elokuuta, 2025

ISSN 2954-243X

Silta Uumajaan!

Museopäivä tänään - ilmaiset pääsyliput

Galleria-viikko Vaasassakin

Koulujen-kesälomat?

Botnia Industiral Day 9.9

Putin ja Venäjä ovat ansassa

WAASAN PÄIVÄLEHTI

TÄÄLLÄ OLEMME:
vpress.ovh

TÄNÄÄN

Ovatko Putin ja Venäjä joutumassa ansaan?

KAIKKI SODAT PÄÄTTYVÄT ennemmin tai myöhemmin. Näin on myös Venäjän julmassa hyökkäyssodassa Ukrainaa vastaan. Emme tiedä, miten se päättyy Ukrainalle – mutta voimme toivoa, että maa onnistuu puolustamaan vapauttaan, jälleenrakentamaan valtiotaan ja pääsemään lähemmäs Eurooppaa. Miten se päättyy Venäjälle, on kuitenkin helpompi arvata.

Venäjän armeija, jota aikoinaan pelättiin yhtenä maailman suurimmista, on suurelta osin tuhottu Ukrainan kentillä. Satojatuhansia nuoria miehiä on uhrattu järjettömissä myrskyissä, joissa sotilaiden henki on painanut vähemmän kuin pala valloitettua maata. Nykyaikaiset sotavarusteet, joita Moskova halusi esitellä, on murskattu ukrainalaisilla drooneilla, tarkkuusohjuksilla ja länsimaisella tekniikalla. Aineelliset ja inhimilliset menetykset ovat valtavat – ja korvaamattomat. Sadat tuhannet sotainvalidit tarvitsevat valtavia resursseja toimeentuloon ja kuntoutukseen.

Samaan aikaan Venäjän talous on vaapaassa pudotuksessa. Pakotteet purevat, pääoma pakenee ja luottamus ruplaan heikkenee. Inflaatio uhkaa muuttua hyperinflaatioksi, kun valtion budjettia tyhjennetään toivottoman sodan rahoittamiseksi. Venäjän taloudellinen voima oli rajallinen jo ennen sotaa, ja se rakentui öljyn, kaasun ja raaka-aineiden varaan. Nyt maa on vaarassa vajota pitkäaikaiseen lamaan, jossa nälkä ja työttömyys voivat kasvaa.

Kun Venäjän sotilaallinen voima murskataan ja taloudellinen perusta heikentyy, kysymys kuuluu: kuka hyötyy tästä? Tässä ansa paljastuu. Sekä Yhdysvallat että Kiina ovat kiinnostuneita siitä, että Venäjä jatkaa vuotamista Ukrainassa. Washington näkee vanhan arkkivi-

hollisen köyhtyvän ilman, että yhtään amerikkalaista sotilasta tarvitsee lähettää. Samalla Peking näkee, kuinka heikompi Venäjä avaa uusia mahdollisuuksia Aasiassa. Jotkut analyytikot puhuvat jo Kiinan pitkän aikavälin tavoitteista Etelä-Siperiassa, ehkä jopa Vladivostokissa – alueilla, joista kaksi suurvaltaa aikoinaan kiistelivät.

Yhdysvallat haluaa vahvistaa vaikutusvaltaansa Etelä-Aasiassa, ja Kiina haluaa turvata omat rajansa ja raaka-ainetoimituksensa. Niin kauan kuin Venäjä jatkaa sotaa, maa heikkenee päivä päivältä. Siksi ei ole Kiinan tai Yhdysvaltojen edun mukaista nähdä konfliktin päättyvän nopeasti. Päinvastoin, he hyötyvät siitä, että Moskova polttaa viimeiset varantonsa Ukrainassa.

Putin lankesi ansaan aliarvioimalla Ukrainan vastarintatahtoa ja yliarvioimalla oman armeijansa voimaa. Hän uskoi, että hyökkäys olisi nopea voitto ja vahvistus Venäjän suurvalta-asemasta. Tulos on ollut päinvastainen: kansainvälinen eristäytyminen, repeytynyt puolustus, romahtava talous ja maa, joka on yhä enemmän pelkistetty nuoremaksi kumppaniksi Pekingin varjossa.

Historia osoittaa, että imperiumit kaatuvat usein ylimielisyyden vuoksi. Neuvostoliitto ei kaatunut ulkoi-

sen hyökkäyksen vuoksi, vaan sisäisen heikkouden ja taloudellisen uupumuksen vuoksi. Putinin Venäjä on vaarassa kohdata saman kohtalon. Erona on, että tällä kertaa se tapahtuu maailman silmien edessä, reaaliajassa, Ukrainan verisillä taistelukentillä.

Kysymys ei siis ole siitä, ovatko Putin ja Venäjä ansassa, vaan siitä, kuinka kauan he voivat taistella ennen kuin he romahtavat.

Photo Supplement

Waasan Päivälehti
Photo Supplement
Wasa Daily Wasa Dagblad

**Några svart drabbade sam-
hällen under hungeråren
1866-1868**

Photo Supplement - bpress.ovh

VAASA

Keskustelutilaisuus ilmastonmuutokseen varautumisesta Vaasassa

MITEN ILMASTOMUUTOS vaikuttaa vaasalaisien arkeen ja turvallisuuteen – ja miten sen vaikutuksiin voi varautua? Näistä kysymyksistä keskustellaan keskiviikkona 3. syyskuuta Vaasan pääkirjaston Draamasalissa järjestettävässä asukastilaisuudessa.

Tilaisuus alkaa kahvitarjoilulla kello 16.30, ja keskustelu käynnistyy kello 17. Ohjelma päättyy noin kello 19. Ti-

laisuuteen voi osallistua ilman erityiso-
saamista, ja keskusteluun voi ottaa osaa
myös ruotsiksi ja englanniksi.

Kaupungin tavoitteena on kuulla asukaiden näkemyksiä siitä, miten ilmastonmuutoksen vaikutukset – kuten hellejaksot ja rankkasateet – näkyvät arjessa ja millaisia tarpeita sopeutumisessa on. Samalla pohditaan, miten kaupunki voi tukea asukkaiden valmiutta varautua muutoksiin.

Keskustelun tuloksia hyödynnetään

kaupungin työssä ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Tilaisuutta tukee EU:n MIP4Adapt-projekti, ja sen vetää Tyrsky-Konsultointi Oy:n asiantuntija.

Vaasa on valittu vuoden 2026 European Green Leaf -kaupungiksi, mikä tuo lisäpainoa ilmastotyölle ja kestävä kehityksen edistämiseksi.

Ilmoittautuminen päättyy 31. elokuuta, ja se tehdään kaupungin verkkosivujen kautta.

Lähde: Vaasa.fi

UUTISSET

**TÄMÄN UUTISLEHDEN VOIT LUKEA IHAN
MISSÄ TAHANSA**

Voit lukea tämän lehden missä tahansa, kuten tässä Helsingissä

BLOGGIKIRJOITTAJAT

Kirjoita Waasan Päivälehteen – Etsimme bloggaajia!

Rakastatko ajatustesi, kokemustesi tai asiantuntemuksesi jakamista? Waasan Päivälehti etsii intohimoisia kirjoittajia, jotka haluavat luoda mielenkiintoista sisältöä lukijoillemme.

Kirjoitapa sitten paikallisista uutisista, kulttuurista, elämäntavasta, yrittäjyydestä tai omista kokemuksistasi – äänesi on tervetullut!

Kirjoittaminen *Waasan Päivälehdelle* on loistava tapa saada tekstit laajemmin luetuiksi, tutustua uusiin ihmisiin ja kehittää luovuuttasi. Aiempaa kokemusta ei tarvita – tärkeintä on into ja ideat! Arvostamme monipuolisia näkökulmia ja uusia ääniä, jotka kuvastavat yhtei-

sömme elinvoimaa.

Kiinnostuitko? Lähetä meille blogi-idea tai pieni näyteteksti, ja julkaisemme tekstisi mielellämme. Tule mukaan tekemään *Waasan Päivälehteä* paikka merkityksellisille keskusteluille ja inspiroiville tarinoille!

Ota yhteyttä sähköpostitse waasanpaivalehti@gmail.com lisätietoja varten. Odotamme innolla kuulevamme sinusta!

SUNDOM

Kirppisralli Sundomissa tänään

SUNDOM täyttyy tänään kirpputorilöytöjen etsijöistä ja myyjistä, kun perinteinen kyläläisten järjestämä kirpparikierros toteutuu jälleen. Tapahtuma järjestetään sunnuntaina 24. elokuuta klo 10–14.

Kyläläiset avaavat pihojaan, tallejaan ja autotallejaan myyntipaikoiksi, ja tarjolla on kaikkea lastenvaatteista ja leluista huonekaluihin ja kodintarvikkeisiin. ”Sieltä täältä -kirppis” -konseptin ansiosta jokainen myyjä toimii omalla pihallaan, ja kävijät voivat kiertää paikkoja yhteisen kartan avulla.

Samaan aikaan Sundomin nuorisoseuran talon pihalla järjestetään suosittu takakonttikirppis. Sinne kuka tahansa voi tulla

myymään suoraan autonsa takakontista – ennakoilmoittautumista ei tarvita.

Nälkäisten ja makeannälkäisten iloksi Sundomin nuorisoseura tarjoaa myös kahvia ja pullaa, limsaa, vohveleita, grillimakaraa ja karkkia. Paikan päällä on lisäksi WC-tilat kävijöiden käyttöön.

Kirppiskierrosta voi suunnitella etukäteen järjestäjien verkkosivuilta löytyvän kartan avulla: sundomloppisrace.fi/karta2025.

Loppisrace houkuttelee vuosittain niin sundomilaisia kuin kauempaakin saapuvia vierailijoita. Monille päivä on paitsi loistava mahdollisuus tehdä löytöjä myös tilaisuus tavata tuttuja ja nauttia kylätapahtuman yhteisöllisestä tunnelmasta.

UUDET LIIKENNEREITIT

Ajatushautomo Agenda: Moottoritie Tampereelle ja silta Uumajaan

Ajatushautomo Agenda esittelee kunnianhimoisen vision Suomen infrastruktuurista kahdella suurella hankkeella: moottoritiellä Tampereen ja Vaasan välillä sekä kiinteällä yhteydellä Merenkurkun yli Uumajaan. Molempia hankkeita pidetään pitkällä aikavälillä sosioekonomisesti kannattavina.

Ajatushautomo Agenda esittää raportissaan ”Ajan mukana: Suomen tulevaisuuden infrastruktuurin tiekartta” vision Suomesta, joka panostaa infrastruktuurinsa ja tulevaisuuden kilpailukyvynsä vahvistamiseen. Hankenin taloustieteilijä Theo Heroldin kirjoittama raportti nostaa esiin kaksi keskeistä infrahanketta, jotka voisivat muuttaa Suomen liikennemaisemaa.

Moottoritie säästäisi 30 minuuttia matkaa kohden

Tampere–Vaasa-moottoritieosuus lyhentäisi matka-aikoja jopa puolella tunnilla matkaa kohden ja säästäisi työmatka- ja tavaraliikenteessä yli viisi päivää vuodessa. Raportin mukaan nykyinen tieosuus on yksi maan ruuhkaisimmista ja onnettomuussalttiimmista, ja siellä on tunnistettu 46 vaarallista yhteyttä.

Moottoritien kustannusten arvioidaan olevan noin 1,38–1,54 miljardia euroa, ja ne rahoitettaisiin EU:n tuella, tulleilla sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksilla. Lyhyempien matka-aikojen lisäksi hanke tarkoittaisi tuottavuuden kasvua, logistiikkakustannusten alentamista ja liikenneturvallisuuden paranemista.

Merenkurkun silta lyhentäisi matkan kahdeksasta tunnista tuntiin

Toinen laajamittainen hanke on kiinteä yhteys Merenkurkun yli Vaasan ja Uumajan välillä. Nykyään Vaasan ja Uumajan välinen maamatka kestää kahdeksan tuntia. Kiinteällä Merenkurkun yhteydellä se lyhenee yhteen tuntiin.

Heroldin selvityksen mukaan silta loi-

si Suomen ja Ruotsin välille yhdentyneen talousvyöhykkeen ja avaisi uusia mahdollisuuksia viennille, koulutusyhteistyölle, matkailulle ja yhteiselle huoltovarmuudelle EU:n ja Naton sisällä.

Kustannukset ja rahoitus

Väyläviraston uusimmassa esiselvityksessä vuodelta 2025 sillan ja tieyhteyden kustannukset vaihtelevat 5–8 miljardin euron välillä. Herold ehdottaa raportissaan 3–5 miljardin euron kustannuksia tieyhteydelle.

Ehdotuksen mukaan rahoitus annettaisiin 30 prosentin EU-tuella ja loput valtion lainoilla ja maksuilla. EU:n rahoituksen, tullimaksujen ja mahdollisten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien avulla investoinnit voivat kattaa juoksevat kustannukset.

Poliittinen tuki hallitukselta

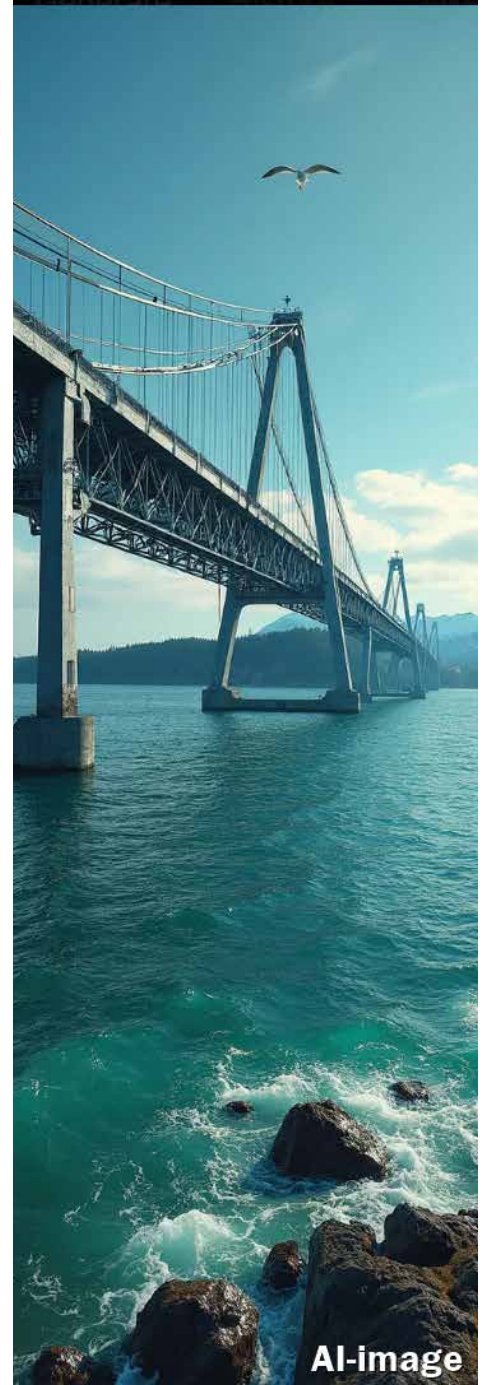
Raportin julkistamistilaisuudessa Vaasassa opetusministeri Anders Adlercreutz, joka on myös ajatushautomo Agendan puheenjohtaja, ilmaisi tukensa visiolle. ”Hallitus on tehnyt monia kasvua hyödyttäviä päätöksiä, ja jotta voimme kääntää trendin, tarvitsemme nyt sosiaalista ilmapiiriä, joka huokuu optimismia”, Adlercreutz sanoo.

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand, joka on kommentoinut raporttia, korostaa uskalluksen tärkeyttä. ”Tämä ei ole vain tie ja betoni – se on investointi työpaikkoihin, turvallisuuteen ja uskoon tulevaisuuteen. Kun muut epäröivät, meidän on johdettava”, Strand sanoo.

Pitkän aikavälin yhteiskunnallinen hyöty

Raportissa väitetään, että molemmat hankkeet tuottaisivat merkittävää sosioekonomista tuottoa lyhyempien matka-aikojen, pienempien kuljetuskustannusten ja liikenneturvallisuuden lisääntymisen kautta. Merenkurkun silta vahvistaisi myös integraatiota Ruotsin ja Euroopan kanssa sekä parantaisi Suomen strategista asemaa EU:ssa ja Natossa.

Moottoritie ja Merenkurkun silta aiheuttavat suuria menoja, mutta samalla ne ovat investointeja, jotka yhdistävät Suomen Pohjoismaihin ja Eurooppaan, vahvistavat maan varautumista ja tekevät alueista houkuttelevampia paikkoja asua, työskennellä ja investoida.

Al-image

Agenda-ajatushautomo

Agenda-ajatushautomo on liberaali ajatushautomo, jolla on vahvat pohjoismaiset ja eurooppalaiset juuret. Se työskentelee ruotsin kielellä elinvoimaisen kaksikielisyuden puolesta Suomessa ja globaalissa maailmassa.

Agenda on Svenska Bildningsförbundetin osa

UUTISET

KOULUJEN KESÄLOMAT

Koulujen kesälomaa pitäisi siirtää

OPETUSMINISTERI ja RKP:n puheenjohtaja Anders Adlercreutz ehdottaa, että koulujen kesälomaa siirrettäisiin kahdella viikolla eteenpäin. Hänen mukaansa nykyinen käytäntö ei vastaa perheiden tarpeita eikä sovi yhteen muun Euroopan aikataulujen kanssa.

Adlercreutzin mukaan Suomi on monessa asiassa lähentynyt Pohjoismaita ja EU-maita, mutta koulujen kesäloman ajankohta on yhä erilainen. Kun muualla Euroopassa suurin osa lomista ajoittuu heinä- ja elokuuhun, Suomessa lomakausi alkaa jo kesäkuus-

sa. Tämä aiheuttaa monille perheille hankaluuksia.

– Nykyinen järjestelmämme on perua menneistä ajoista, jolloin kouluaikataulut sidottiin kylvöihin ja sadonkorjuuseen. Nykyään työelämän vuosikello näyttää toisenlaiselta, Adlercreutz sanoo.

Perheidenarkeahelpottamaan Useimmille vanhemmille on helpompaa pitää lomaa heinä- ja elokuussa kuin kesäkuussa. Kahden viikon siirto helpottaisi lomasuunnittelua ja tukisi perheiden hyvinvointia. Samalla muutokset voisivat auttaa myös yrityksiä, joilla on nykyisin vaikeuksia sovittaa toimintaa perheiden kesärytmiin.

– Kesäloman siirto hyödyttäisi monella tasolla. Perheiden olisi helpompi

suunnitella vapaa-aikaa, yritysten toimintaedellytykset paranisivat ja kotimainen matkailu saisi pidemmän sesongin, Adlercreutz sanoo.

Matkailulleuusimahdollisuus Adlercreutz nostaa esimerkiksi saariston matkailun. Kun koulut alkavat elokuun alussa, kotimainen kysyntä loppuu äkisti. Tämä näkyy suoran palveluiden tarjonnassa.

– Suuri osa eurooppalaisesta matkailusta ajoittuu elokuulle. Jos suomalaiset perheet palaavat arkeen jo silloin, on vaikeaa houkutella turisteja Suomeen, Adlercreutz toteaa.

Selvitystyö käynnissä Opetus- ja kulttuuriministeriö on jo aloittanut selvityksen asiasta. Tarkoituksena on tutkia, millaisia mahdol-

lisuuksia ja haasteita lomien siirtämiseen liittyy. Kysymys ei ole yksinkertainen, sillä siihen vaikuttavat esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten aikataulut, korkeakoulujen valinnat ja varhaiskasvatus.

– On tärkeää, ettei kevätlukukaudesta tule liian pitkä. Yksi mahdollinen ratkaisu voisi olla pidempi pääsiäisloma, Adlercreutz ehdottaa.

Hallituksen sisällä asiasta käydään keskusteluja, kun selvitys valmistuu. Muutosta ei ole kirjattu hallitusohjelman, joten päätösten eteen tarvitaan vielä poliittista tahtoa.

– Toivon, että voimme löytää ratkaisuja, jotka tukevat sekä perheitä että yrityksiä. Missä on tahtoa, siellä on tie, Adlercreutz sanoo.

LÄHDE: RKP

UUTiset

ONKILAHDEN LIIKENNEPUISTO

Vaasan uusin ja pienin kaupunginosa

ONKILAHDEN liikennepuisto juhlii tänä vuonna yksivuotissyntymäpäiväänsä ja on nopeasti noussut perheiden suosikkikohteeksi. Metvikenin aktiviteettipuistossa sijaitseva liikennepuisto tarjoaa lapsille mahdollisuuden opetella liikennesääntöjä ja arjen taitoja leikin ja hauskanpidon kautta.

640 metriä pitkä rata kutsuu liikkumaan polkuautolla, pyörällä tai jalan. Liikennepuisto on kuin Vaasasta tehty pienoismalli, jossa lapset voivat ajella kaupungin tunnetuimpien rakennusten ja maamerkkien pienoiskopioiden keskellä. Puistossa voi nähdä muun muassa kaupungintalon, rautatieaseman, Alkulan kartanon, Brändön yliopiston, Sandvikenin puutaloja, jäätelökioskin Fiskstrandenilla sekä kellotornin Vanhan Vaasan raunioilla. Lisäksi alueelta löytyy Kauppatori, liikenneympyröitä, tasoristeyksiä, liikennevaloja, oma

Lifti-bussi, huoltoasema – ja jopa vesitorni.

– Voimme sanoa, että liikennepuisto on Vaasasta tehty miniatyyri. Lapset pääsevät harjoittelemaan liikennetaitoja hausalla tavalla ja oppivat samalla myös hieman kaupungin historiasta, kertoo nuorisopalvelut, joka vastaa puiston toiminnasta.

Puisto tarjoaa käyttöön omat polkuautot ja pyörät. Polkuauton suositusikä on 6–12 vuotta, mutta 4–6-vuotiaat voivat ajaa vanhemman kävellessä vieressä. Kypärän käyttöä suositellaan, ja omia kulkuvälineitä ei saa tuoda liikennepuistoon.

Ajoajat varataan paikan päällä. Arkipäivisin uudet ajovuorot alkavat puolen tunnin välein ja viikonloppuisin 20 minuutin välein. Päivän viimeinen ajovuoro alkaa puoli tuntia ennen sulkemista. Ryhmävaraukset tehdään sähköpostitse.

Aukioloajat:

ma–pe klo 12.00–18.00

la–su klo 12.00–16.00

Onkilahden liikennepuisto yhdistää leikin, oppimisen ja kulttuuriperinnön – ja sitä voi hyvällä syyllä kutsua Vaasan uusimmaksi ja pienimmäksi kaupunginosaksi.

UUTISET

POHJANMAAN TEOLLISUUS

Botnia Industrial Day 2025: Teollisuuden päivä kaupungintalolla 9. syyskuuta

Vaasan kaupungintalo täyttyy tiistaina 9. syyskuuta, kun Botnia Industrial Day (BID) kokoaa yhteen teollisuuden päättäjät, asiantuntijat ja yritysjohtajat keskustelemaan alan tulevaisuudesta ja alueen elinvoimasta. Tapahtuma tarjoaa laajan katsauksen siihen, miten Pohjanmaan teollisuus voi vahvistaa kilpailukykyään vihreän siirtymän, huoltovarmuuden, TKI-rahoituksen ja osajaratkaisujen avulla.

BID on vakiinnuttanut asemansa yhtenä alueen merkittävimmistä verkostoitumis- ja asiantuntijatapahtumista. Sen tavoitteena on rakentaa siltoja eri toimijoiden välille ja tuoda lavalle ajankohtaisimmat teollisuuden kysymykset. Avauksessa politiikan ja suurteollisuuden näkökulmat

Päivä käynnistyy kansanedustaja Janne Jukkolan keynote-puheenvuorolla. Jukkola nostaa esiin teollisuuden merkityksen sekä kansallisen kasvun moottorina että alueellisen investointipotentiaalin lähteenä. Hänen mukaansa Pohjanmaan kaltaiset maakunnat ovat ratkaisevassa asemassa, kun Suomi hakee kestäväää talouskasvua.

Heti avauksen jälkeen katse kääntyy suurteollisuuden ajankohtaisiin hankkeisiin. Suurteollisuusinfossa esitellään muun muassa Arctialin, Hitachin ja Wärtsilän projekteja. Keskustelua moderoi Pohjanmaan kauppakamarin toimitusjohtaja Paula Erkkilä, joka painottaa investointien aluetaloudellista merkitystä.

TKI-rahoitus ja innovaatiot

Teollisuuden uudistuminen nojaa tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin. Työ- ja elinkeinoministeriön teollisuusneuvos Maija Lönnqvist avaa tilaisuudessa TKI-rahoituksen nykyisiä ja tulevia mahdollisuuksia. Hän muistuttaa, että julkinen tuki ei ainoastaan mahdollista yksittäisiä hankkeita, vaan luo perustaa uusille innovaatioille ja koko toimialan uudistumiselle.

Vetyhype vaihtui realismiin

Yksi päivän odotetuimmista puheenvuoroista on Matti Malkamäen, Hycamite TDC Technologies Oy:n perustajan, katsaus vetyteknologian tilaan. Hänen mukaansa alkuvuosien ”vetyhype” on väistynyt, ja nyt keskitytään realistisempiin ratkaisuihin. Malkamäki korostaa, että puhdas siirtymä voidaan saavuttaa vain teknologisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla – myös nykyisessä geopolittisesti haastavassa tilanteessa.

Logistiikka, vastuullisuus ja huoltovarmuus
Iltpäivän ohjelmassa Vaasanseudun Kehitys Oy nostaa esiin logistiikan ja vastuullisuuden keskeisen merkityksen teollisuuden tulevaisuudessa. Anna Mätts-Fransénin vetämä paneeli tarkastelee, miten yritykset voivat rakentaa huoltovarmoa ja taloudellisesti kestäviä logistiikkaratkaisuja. Hanna Malkamäki puolestaan esittelee konkreettisia keinoja, joilla vastuullisuustyö voi tuoda lisäarvoa yrityksille.

Osaajaratkaisuja ja menestystarinoita

Osaajapula on monen alan kasvun pullonkaula.

Päivän päätteeksi kuullaan yritysten case-esimerkkejä siitä, miten osajahaasteisiin on löydetty kestäviä ratkaisuja ja miten ne ovat tukenet liiketoiminnan menestystä. Keskustelun haastattelijana toimii Jasmin Granholm.

Näytteilleasettajat esittelevät ratkaisujaan

Tapahtumaan odotetaan noin 50 näytteilleasettajaa, jotka esittelevät uusimmat tuotteensa ja ratkaisunsa. Mukana ovat muun muassa alueen teollisuuden kärkinimet Danfoss, Hitachi, VEO ja Wärtsilä. Näyttelyalue tarjoaa osallistujille mahdollisuuden tutustua tuoreimpiin innovaatioihin ja verkostoitua alan asiantuntijoiden kanssa.

JälkiBID jatkaa keskustelua

Virallisen ohjelman jälkeen tilaisuus jatkuu JälkiBIDissä klo 17–18.30, jossa päivän teemoja voidaan syventää rennommassa ilmapiirissä.

Tapahtumatiedot:

- Botnia Industrial Day
- Tiistaina 9.9.2025 klo 9–17
- Vaasan kaupungintalo
- JälkiBID klo 17–18.30

Botnia Industrial Day 2025 tarjoaa kattavan läpileikkauksen teollisuuden ajankohtaisista kysymyksistä ja avaa näkymiä siihen, miten Pohjanmaa ja koko Suomi voivat vahvistaa asemansa kansainvälisessä kilpailussa.

Tarkemmat tiedot ja ilmoittautuminen: <https://botniaindustrialday.expomark.fi/>

YLIOPISTO

Käytetyt voiteluaineet ja sellun sivutuote ratkaisuna laivojen ja työkoneiden päästöhaasteisiin

ILMASTOMUUTOKSEN hillitseminen vaatii ratkaisuja myös niillä aloilla, joilla sähköistys etenee hitaasti. Laivat ja raskaat työkoneet tarvitsevat edelleen suuritehoisia polttomootoreita, joille sähkö- ja hybriditeknologia eivät vielä tarjoa käytännöllistä vaihtoehtoa. Vaasan yliopistossa tarkastettavassa väitöskirjassaan Michaela Hissa esittelee lupaavia vaihtoehtoja: jätteistä ja teollisuuden sivuvirroista jalostettuja polttoaineita, jotka voivat merkittävästi vähentää päästöjä ilman suuria muutoksia olemassa olevaan kalustoon.

Polttoaineet jätteistä ja teollisuuden sivuvirroista

Hissa tutki väitöskirjassaan kahta erityisesti kiinnostavaa polttoainevaihtoehtoa. Ensimmäinen on uusiutuva nafta, jota saadaan sellun-tuotannon sivutuotteena syntyvästä raakamäntööljystä. Toinen on käytetyistä voiteluaineista jalostettu meridiesel.

– Fossiilisen dieselin seassa käytettynä uusiutuva nafta palaa tehokkaasti ja vähentää savutusta. Meridiesel puolestaan pienentää hiilivety- ja hiilimonoksidipäästöjä. Molemmat vähensivät merkittävästi ihmisille vaarallisia hiukkaspäästöjä, Hissa kertoo.

Erityisen kiinnostavaksi meridieselin tekee sen raaka-aine: käytetty voiteluöljy luokitellaan vaaralliseksi jätteeksi, jota syntyy maailmanlaajuisesti huomattavia määriä. Voiteluaineita tarvitaan kaikissa pyörivissä koneissa, voimalaturbiineista paperikoneisiin sekä laivojen ja

ajoneuvojen moottoreihin. Niiden kerääminen ja hyödyntäminen polttoaineena voisi tarjota sekä ympäristö- että jätahuoltohyötyjä – kunhan keräys ja jatkojalostus saadaan toimimaan laajassa mittakaavassa.

Drop-in-ratkaisut helpottavat siirtymää

Tutkitut polttoaineet kuuluvat niin sanottuihin drop-in-polttoaineisiin. Tämä tarkoittaa, että ne voidaan ottaa käyttöön olemassa olevissa moottoreissa ilman kalliita teknisiä muutoksia.

– Olemassa olevien laivojen ja työkoneiden määrä on mittava, eikä niiden uusiminen käy hetkessä. Päästövähennysten kannalta on olennaista löytää ratkaisuja, jotka tukevat siirtymää eivätkä edellytä koko infrastruktuurin korvaamista, Hissa painottaa.

Drop-in-polttoaineiden etu on niiden soveltuvuus juuri siirtymäkauden tarpeisiin: ne mahdollistavat fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämisen heti, samalla kun uutta teknologiaa kehitetään ja sähköistyminen etenee.

Suomella vahva asema puupohjaisissa polttoaineissa

Puupohjaiset tähteet, kuten raakamäntööljy, voivat tulevaisuudessa muodostua merkittäväksi raaka-ainelähteeksi uusiutuville polttoaineille. Suomella on tähän erityisen hyvät edellytykset, sillä metsätalous ja metsäteollisuus ovat vahvoja ja raaka-aineita on saatavilla.

Laajamittaisen käyttöönoton haasteina ovat

kuitenkin saatavuus, tuotannon kustannustehokkuus ja polttoaineiden kilpailukykyinen hinta. Ilman näiden ratkaisua drop-in-polttoaineiden potentiaalia ei voida täysin hyödyntää.

Tulevaisuuden moottorit ja monimuotoiset polttoaineet

Hissan tutkimus tuo esiin myös tarpeen ymmärtää paremmin, miten erilaiset polttoaineet käyttäytyvät moottoreissa. Tulevaisuudessa moottoreilta vaaditaan yhä suurempaa joustavuutta, kun käytettävissä on monenlaisia uusiutuvia ja kierrätettyjä polttoaineita.

– Tulevaisuuden moottoreilta vaaditaan sopeutumista yhä moninaisempiin polttoaineisiin. Siksi tarvitaan lisää tutkimusta siitä, miten erilaiset polttoaineet vaikuttavat moottorien toimintaan ja päästöihin, Hissa tiivistää.

Väitöskirja osoittaa, että ratkaisuja löytyy lähempää kuin uskommeaan: jätteistä ja teollisuuden sivuvirroista voidaan jalostaa puhtaampaa energiaa, joka auttaa vähentämään raskaan liikenteen ja meriliikenteen päästöjä heti – ilman että koko teknologiaa tarvitsee mullistaa kerralla.

Kuva: Michaela Hissa osoittaa väitöskirjassaan, että jätteistä ja teollisuuden sivuvirroista jalostettuja polttoaineita voidaan hyödyntää päästöjen vähentämiseksi nykyisissä moottorisovelluksissa. Vaasan yliopisto. Kuva vapaasti käytettävissä.

UUTiset

MUSEOPÄIVÄ

Tänään on vapaa pääsy melkein kaikkiin museoihin

POHJANMAAN museopäivää vietetään sunnuntaina 24. elokuuta avoimin ovin. Tapahtuma tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden tutustua alueen museoihin ilmaiseksi – mukana on tänä vuonna peräti 28 museota eri puolilta maakuntaa.

Museopäivän tavoitteena on nostaa esiin Pohjanmaan monipuolista museotarjontaa sekä vapaaehtoisten kotiseututyötä. Monissa kohteissa on oppaita kertomassa museon historiasta ja kokoelmista, ja osassa järjestetään myös erityisohjelmaa päivän kunniaksi.

Vaasasta mukana ovat muun muassa Vanhan Vaasan museo, Vähänkyrön kotiseutumuseo, Fyrry – Pläkkyrimuseo, Vaasan merimuseo ja Bragen ulkomuseo. Myös esimerkiksi Pietarsaaren Nanoq, Maalahden Brinkenin museo sekä

Kaskisten museo avaavat ovensa yleisölle. Tarjonta vaihtelee saariston vene- ja kalastusperinteistä aina kauppiastalojen historiaan ja sota-ajan muistoihin. Museopäivä on osa Euroopan kulttuuriympäristöpäiviä, joiden vuoden 2025 teemana on ”Rakennettu perintömme”. Teema sopii erityisen hyvin kotiseutu- ja ulkomuseoille, jotka esittelevät rakennettua ympäristöä ja sen historiaa.

– Rakennettu perintö on hienosti esillä juuri kotiseutumuseoissa ja niiden ympäristössä. Museopäivä kokoaa ihmisiä yhteen arvostamaan yhteistä kulttuuriperintöämme, sanoo maakuntatutkija Kaj Höglund Vaasan museoista.

Museopäivä järjestettiin ensimmäistä kertaa Pohjanmaalla viime vuonna, ja se osoittautui heti yleisömenestykseksi. Tänä vuonna tarjonta on entistä laajempi, ja mukana on museoita Vaasasta, Pietarsaaresta, Närpiöstä, Laihialta, Kruunupyystä ja monista muista kunnista.

Useissa kohteissa on myös kahvia ja vohvelitarjoilua, erikoisopastuksia ja lapsille sopivaa ohjelmaa.

Museoihin on vapaa pääsy, joten päivä tarjoaa koko perheelle edullisen ja inspiroivan kulttuuriretken.

Pohjanmaalla on yli sata museota, joista suurin osa on vapaaehtoisten ylläpitämiä kotiseutu- ja ulkomuseoita. Museopäivä on oiva tilaisuus tutustua tähän arvokkaaseen kulttuuriperintöön ja kokea, kuinka monipuolisesti menneisyys elää alueen museoissa.

Pohjanmaan museopäivässä mukana olevat museot:

Vaasan merimuseo avoinna klo 13–16, pop-up kahvila
Kaskisten museo: avoinna klo 13–17, opas paikalla, esillä filmit superkargööri, kauppaneuvos ja valtiopäivämies Peter Johan Bladista ja läänilampuri Johan David Cneiffistä 1722–1791
Kruunupyyn museot: Pårasen kappeli avoinna klo 13–17, opas paikalla
Tolvmansgården kotiseutumuseo avoinna klo 13–17, näyttely kaislakäsitöistä Kruunupyssä
Teerijärven museo avoinna
Vanhan Vaasan museo avoinna klo 10–17
Kuddnäsän museo avoinna klo

12–17, vapaa sisäänpääsy
Bosundin vene-, kalastus- ja metsästysmuseo avoinna klo 16–20, kahvitarjoilu ja ohjelmaa
Lebellin kauppiastalo avoinna klo 11–14, kauppias ”Casper Lebell” paikalla
Veteraanimuseo, Laihian sotiemme veteraanit museoyhdistys ry avoinna
Närpiön kotiseutumuseo, Öjskogs-parken avoinna
Korsnäsän kotiseutumuseo avoinna klo 13–17, opas paikalla
Virgon työväenasuntomuseo ja miniatyyrimalli avoinna klo 14–16
Alkula, Vanha Vaasa avoinna klo 13–17, opas Marja Paukkunen kertoo alueen historiasta
Hannan tupa Vasa, Gerby-Väster-vik kotiseutuyhdistys r.f. avoinna klo 12–17
Meteoriin vierailukeskus Vaasan Sundom, Söderfjärden avoinna klo 12–18, opastuksia näyttelyissä, katso pääsymaksut meteoriai.fi
Bragen ulkomuseo, Vaasa avoinna klo 12–15
Nanoq, Pietarsaari avoinna klo 11–18, ilmainen opastus, <https://www.nanoq.fi/>
Koivulahden kotiseutuyhdistys, avoimet ovet kotiseutumuseo Makasiinilla klo 11–15
Vaasan Työväenmuseo avoimet ovet klo 12–17, opastus
Pirttikylän kotiseutumuseo avoinna klo 12–16
Brinkenin museo, Maalahti avoinna klo 13–16, opastus klo 13.30 ja 15
Merenkurkun venemuseo, Äminne/Maalahti avoinna klo 13–16, vapaa pääsy, ilmainen kahvitarjoilu Suomen nuorisoseuramuseo, Laihia avoinna
Torgaren pappilamuseo, Kruunupyy avoinna klo 12–15, vohvelikahvila
Vähänkyrön kotiseutumuseo, Vähäkyrö avoinna klo 13–16. Vähänkyrön kirkonmäen kulttuurialueella avoinna; Pläkkyrimuseo Fyrry, kotiseutumuseo, koulumuseo ja Hyysikkämuseo. Mahdollisuus tutustua myös 2025 valmistuvaan makkara- ja lahtarimuseoon!
Fyrry – pläkkyrimuseo, Vähäkyrö avoinna klo 13–16
Vähänkyrön kirkko, 13–16, Vähänkyrön kirkossa paikalla Mari-ka-kanttori tai Jouni-pappi. Tarjolla mehua ja keksejä

OOPPERA

Sirkus ja ooppera yhdessä on kiehtova kokemus

Kuva: Ooppera Baletti
Emma Suominen

SUOMEN KANSALLI-SOOPPERA avaa uuden esityskauden elokuussa taval-la, joka ei jätä ketään kylmäksi.

CircOpera 2.0 palaa lavalle – ja sen myötä Oopperatalo muuntuu jälleen huikeaksi sirkusareenaksi.

Kyseessä ei ole tavallinen oopperailta, vaan moniaistinen elämys, jossa akrobatia, klassinen ooppera ja moderni teknologia sulautuvat yhteen. Luvassa on yli 20 kohtauksen intensiivinen kokonaisuus, joka vie yleisön mukaansa kuolemanpyörän jännityksestä ilmassa liiteleviin sopraanoihin. Tällä kertaa taika alkaa jo ennen esityssalin ovia – ohjelmaa on myös Oopperatalon lämpiöissä ja ulkotiloissa.

CircOpera 2.0:ssa esiintyy kuusi oopperasolistia sekä täysimittainen orkesteri ja kuoro. Näin suuren kokoonpanon yhdistäminen nykysirkukseen on harvinaista maailmassa. Esiintyjät laulavat ja soittavat jopa epätavallisissa ja hurjissa paikoissa, mikä tekee jokaisesta hetkestä yllätyksellisen.

Esityksen on ohjannut Jere Erkkilä, orkesteria johtaa Nick Davies ja sirkusohjauksesta vastaa Sanna Silvennoinen. Tanssikoreografina toimii Reija Wäre, ja visuaalisesta ilmeestä sekä puvustuksesta vastaa palkittu Erika Turunen. Lopputulos on värikäs, vauhdikas ja hengästyttävä.

CircOpera 2.0 ei ole vain suurten lupaus-tien show – se on jo lunastanut maineensa. Vuonna 2023 kahdeksaluokkalaiset Taide-testaajat palkitsivat esityksen Vuoden taide-elämyksenä Kulttuurigaalassa, ja yleisö sekä kriitikot ovat ylistäneet sitä ”visuaaliseksi ilotulitukseksi, jossa ei ollut yhtään tylsää hetkeä”.

Kansallisooppera lupaa, että yhdistelmä sirkuksen huimapäisiä numeroita, oopperan kauneimpia helmiä ja näytännöllistä loistoa tarjoaa unohtumattoman illan. CircOpera 2.0 kutsuu yleisön astumaan maailmaan, jossa rajat taiteenlajien välillä katoavat – ja jossa jokainen katsoja saa kokea jotakin ainutlaatuista.

CircOpera 2.0; Ensi-ilta 22.8.2025 klo 19– Muut esitykset 26.8.–30.9.2025:

KAHVI

Aamukahvi parantaa mielialaa

HERÄÄ, kaada kahvisi ja luultavasti tunnet olosi paremmaksi. Scientific Reports -lehdessä julkaistu uusi tutkimus paljastaa, että kofeiinin kulutus, erityisesti aamuisin, liittyy jatkuvasti positiiviseen mielialan kohottamiseen.

Tosielämän todisteet, ei vain laboratorioympäristöissä

Bielefeldin ja Warwickin yliopistojen tutkijat pyysivät yli 230 18–29-vuotiaasta nuorta aikuista Saksassa raportoimaan mielialastaan useita kertoja päivässä useiden viikkojen ajan. Osallistujat merkitsivät muistiin, olivatko he juoneet kofeiinia viimeisen 90 minuutin aikana, ja arvioivat, miltä heistä tuntui: onnellinen, innostunut, tyytyväinen – tai päinvastoin.

Aamut ovat tärkeimpiä

Tulokset osoittivat selkeän kaavan: positiivinen mieliala – erityisesti onnellisuuden ja jännityksen tunteet – lisääntyivät merkittävästi, kun kofeiinia nautittiin ensimmäisten 2,5 tunnin aikana heräämisen jälkeen. Pientä nousua tapahtui myös noin 10–12,5 tuntia heräämisen jälkeen.

Vaikutus ei ollut niinkään negatiivisten tunteiden väheneminen; Kofeiinin jälkeen ihmiset tunsivat olonsa hieman vähemmän surulliseksi tai järkyttyneeksi – mutta nämä muutokset olivat paljon heikompia eivätkä riippuneet vuorokaudenajasta.

Kuka hyötyy? Lähes kaikki

Positiivinen mielialan nousu oli huomattavan johdonmukainen yksilöiden välillä – unen laadusta, ahdistuksesta, masennuksesta tai tyypillisestä kofeiinin käytöstä riippumatta. Tämä johdonmukaisuus yllätti tutkijat.

Miten kahvi tekee taikansa?

Kofeiini estää adenosiniä, aivojen kemikaalia, joka edistää uneliaisuutta. Tämä mahdollistaa mielialaa parantavien välittäjäaineiden, kuten dopamiinin, kukoistamisen, mikä edistää valppautta ja kirkkaampaa mielialaa.

On vähemmän selvää, lievittääkö tämä vaikutus vain lieviä vieroitusoireita yhdessä yössä vai onko sillä syvempi neurokemiallinen perusta.

Jokapäiväisessä elämässä tuo aamukuppi kahvia tai teetä tuntuu tekevän muutakin kuin herättävän sinut – se todennäköisesti nostaa mielialaasi todella. Joten jos olet koskaan tuntenut olosi huomattavasti kiihottuneemmaksi ensimmäisen kulauksen jälkeen, tiede vahvistaa kokemuksesi.

Varsinkin aamulla kofeiini voi olla yksi helpoimmista tavoista aloittaa päivä kirkkaammin.

Lähde;

Hachenberger, J., Li, Y.M., Realo, A. ym. Kofeiinin kulutuksen ja positiivisen vaikutuksen, mutta ei negatiivisen vaikutuksen, välinen suhde muuttuu päivän mittaan. Sci Rep 15, 28536 (2025). <https://doi.org/10.1038/s41598-025-14317-0>

Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen lisenssi

Yllä oleva teksti on tiivistelmä, joka on kirjoitettu uutistekstinä ja käännetty englannista.

TAIDE

Taiteilija Elin Danielson-Gambogi jälleen valokeilassa

YKSI SUOMEN omaleimaisimmista mutta pitkään huomiotta jääneistä taiteilijoista, Elin Danielson-Gambogi (1861–1919), on nyt saanut uutta huomiota. Kiinnostus on herännyt erityisesti sen jälkeen, kun kirjailija Salla Leponiemi julkaisi hiljattain kirjan hänen elämästään ja taiteellisuudestaan.

Danielson-Gambogi oli urauurtava taiteilija, joka tunnettiin yhtä paljon tinkimättömästä elämäntyylistään kuin maalaus-taiteestaan. Hän matkusti yksin ympäri Eurooppaa, etsi suurkaupunkien vilskettä ja nautti ravintoloista, joissa hän ei epäröinyt polttaa, syödä ostereita ja osallistua iltajuhliin. Hän eli niin kuin halusi – elämää, jota leimasi vapaus ja itsenäisyys, kaukana tuon ajan naisten konventioista.

Hänen itsenäisyytensä aiheutti kitkaa myös työelämässä. Opettajana häntä pidettiin liian boheemina ja itsekkäänä, eikä häntä suuresta tietämyksestään huolimatta koskaan valittu taidekoulun maalaussosaston johtajaksi. Silti kukaan ei voinut kyseenalaistaa hänen taiteellista lahjakkuuttaan. Danielson-Gambogia pidettiin yhtenä sukupolvensa parhaista.

Eniten keskustelua herätti usein hänen motiivinsa. Hän maalasi aiheita, joita ei pidetty ”sopivina” naisen kuvattavaksi – jokapäiväisiä kohtauksia, intiimejä hetkiä, joskus raakuudella, joka rikkoi ajan esteettisiä normeja. Yksi hänen kuuluisimmista teoksistaan, ”After Breakfast”, osoittaa juuri tämän omaleimaisuuden. Maalaus teki suoralla ja samalla hiljaisella realismillaan voimakkaan vaikutuksen aikalaisiin ja herätti sekä ihailua että tyrmistystä.

Nykyään Elin Danielson-Gambogi erottuu taiteellisen vapauden edelläkävijänä ja naistaiteilijoiden edelläkävijänä, jotka kieltäytyivät rajoittamisesta. Leponiemen kirja korostaa paitsi hänen taidettaan, myös hänen elämänsä, jota leimasi rohkeus, uteliaisuus ja halu haastaa konventioita.

Näyttelyiden, uuden tutkimuksen ja taidekriitikoiden lisääntyneen kiinnostuksen myötä Danielson-Gambogi ottaa taidehistoriassa paikan, joka häneltä on pitkään evätty.

Aamiasen jälkeen

Elin Danielson-Gambogin vuonna 1888 maalattu ”Aamiasen jälkeen” oli aikansa silmiinpistävä ja provosoiva teos, joka herätti aiheensa vuoksi huomattavaa kriittistä kommenttia.

Maalaus kuvaa nuorta naista, näennäisesti pii-kaa tai palvelijaa, kotiympäristössä. Hänet näy-

tetään istumassa, savuke kädessään ja käsinkosketeltava väsymyksen tai ehkä krapulan tunne.

Tuolloin yhteiskunnalliset normit sanelivat tietyn säädyllisyyden, erityisesti naisten kuvaamisessa. Monet pitivät nuorta naista, erityisesti alempaan yhteiskuntaluokkaan kuuluvaa naista, joka tupakoi ja osoitti krapulan merkkejä, erittäin sopimattomana ja skandaalimaisena.

Kriitikoiden reaktiot keskittyivät usein koh- tauksen koettuun mauttomuuteen ja moraalitomuuteen. He näkivät sen poikkeamisena tai- teesta yleisestä idealisoidusta naiskuvauksesta ja joidenkin mielestä järkähtämättömänä, ehkä jopa tuomitsevana katsauksena elämän todellisuuteen.

Danielson-Gambogi tunnettiin kuitenkin realistisesta lähestymistavastaan ja kiinnostuksestaan kuvata tavallisten ihmisten, usein naisten, elämää rehellisesti. ”After Breakfast” voidaan nähdä rohkeana kannanottona aikakaudella vallitsevaa sentimentalismia ja tekopyhyyttä vastaan. Se haastoi katsojat kohtaamaan jokapäiväisen elämän vähemmän hohdokkaan puolen ja pakotti heidät kyseenalaistamaan oletuksensa luokasta, sukupuolesta ja moraalista.

Maalausta ympäröivä kiista, vaikka se ehkä järkytti nyky-yleisöä, vahvasti lopulta Danielson-Gambogin mainetta edistyksekkäänä ja rohkeana taiteilijana, joka uskalsi kuvata kaunistelematonta totuutta, vaikka se oli epämurkavaa.

KUVA: Wikimedia Commons, Public Domain

UUTISET

CHAT GPT 5.0

GPT-5 on paljastettu: Huipputekoälymalli, joka lisäksi on ilmainen!

OpenAI on julkaissut GPT-5:n – ChatGPT:n tähän mennessä edistyneimmän version. Malli esiteltiin elokuussa 2025, ja toimitusjohtaja Sam Altman kuvailee sitä ”merkittäväksi virstanpylvääksi tiellä kohti tekoälyä”.

Parannuksia aikaisempiin malleihin verrattuna

GPT-5 tarjoaa merkittäviä teknisiä päivityksiä. Malli käyttää ”älykästä reititintä”, joka vaihtaa automaattisesti nopean vastauksen ja syvemmän käsittelyn välillä kyselyn monimutkaisuudesta riippuen. Se pystyy käsittelemään koodauksen, matematiikan, lääketieteellisen neuvonnan ja multimodaalisen ymmärtämisen edistyneitä tehtäviä ja-etuilla teksti- ja kuvaominaisuuksilla. GPT-5 vähentää merkittävästi hallusinaatioita, tarjoaa tarkempia vastauksia hoidon alalla ja pystyy paremmin kä-

sittelemään monimutkaisia monivaiheisia ongelmia. Se esittelee ”turvalliset täydennykset”, mikä tarkoittaa, että se punnitsee turvallisuutta ja käytettävyyttä vastauksissa.

Helppokäyttöisyys ja saavutettavuus

GPT-5 on kaikkien saatavilla, jopa ilmaisten käyttäjien, joten se on ensimmäinen kerta, kun huippuluokan mallia on käytetty ilmaiseksi OpenAI:n historiassa. Mallia on saatavana eri versioina – vakio, mini ja nano – mikä tarjoaa joustavuutta suorituskykyyn ja kustannuksiin.

Kehittäjien hinnoittelu

API-käyttäjille GPT-5:n hinta on: 1.25 dollaria miljoonalta syöttötokenilta ja 10 dollaria miljoonalta lähtötokenilta. GPT-5 mini ja nano ovat huomattavasti

halvempia, ja hinnat ovat laskeneet 0,05 dollariin miljoonalta syöttötokenilta.

Kenelle GPT-5 on erityisen arvokas?

”Kehittäjät ja yritykset voivat luoda kehittyneempiä työkaluja, joissa on parannettu koodin luonti, virheidenkorjaus ja integrointi monimutkaisiin työnkuluihin.” Tutkijat ja lääketieteen ammattilaiset hyötyvät luonnollisesta multimodaalisesta ymmärryksestä, koska malli päihittää aiemmat versiot lääketieteeseen liittyvissä testeissä arXiv+1.” Sisällöntuottajat, toimittajat ja opiskelijat saavat aiempia malleja tarkempia ja yhtenäisempiä tekstejä, joissa on vähemmän virheitä ja suurempi uskottavuus.

Kritiikki ja käyttäjien reaktiot

Lanseeraus ei ole sujunut ongelmitta. Jotkut käyttäjät kokivat uuden sävyn inhotummaksi ja vähemmän empaattiseksi kuin GPT-4o, mikä johti kritiikkiin. Raportoitiin myös teknisistä virheistä ja siitä, että mallin ”persoonallisuus” oli muuttunut.

Milloin GPT-6 tulee?

OpenAI ei ole ilmoittanut GPT-6:n julkaisupäivää. Sam Altman puolestaan on korostanut yhtiön jatkuvaa korkeaa kunnianhimoa ja merkittäviä investointeja tekoälytutkimukseen ja infrastruktuuriin.

GPT-5 on iso askel eteenpäin lisääntyneen älykkyyden, vakauden ja saavutettavuuden ansiosta. Ilmaiset käyttäjät saavat käyttöönsä tehokkaan mallin ensimmäistä kertaa, kun taas kehittäjille ja ammattikäyttäjille tarjotaan joustavia vaihtoehtoja tarpeen mukaan. Malli on erityisen arvokas monimutkaisilla aloilla, kuten lääketieteessä ja koodauksessa. Kritiikki osoittaa kuitenkin, että käyttökokemusta on vielä hiottava. GPT-6 on horisontissa, mutta ajoitus ja yksityiskohdat jäävät nähtäväksi.

ASTRONOMIA

URANUKSEN KUU

Webb-teleskooppi löytää Uranuksen uuden kuun

WEBB-teleskooppi rikkoi ennätyksiä, paljastaa piilotetun kuun kiertävän Uranuksen

NASAn vallankumouksellinen James Webb -avaruusteleskooppi (JWST) on tunnistanut aiemmin tuntemattoman kuun, joka kiertää jääjättiläistä Uranusta, mikä on ensimmäinen uusi kuulöytö planeetan järjestelmässä yli kahteen vuosiin.

Pienen kuun, väliaikaisesti nimetty S/2025 U1, havaitsi tohtori Maryame El Moutamidin johtama tähtitieteilijäryhmä JWST:n lähi-infrapunakameran (NIRCam) kuvissa, jotka otettiin 2. helmikuuta 2025. Tämä vaikeasti tavoitettava kohde, jonka halkaisija oli vain 5-6 mailia (8-10 km), oli välttynyt havaitsemiselta aiemmilta tehokkailta observatorioilta, mukaan lukien Hubb-

le-avaruusteleskooppi ja Voyager 2 -avaruusalaus, joka lensi planeetan ohi vuonna 1986. Sen uskomaton himmeys teki siitä näkyvän vain Webbin vertaansa vailla olevalle infrapunaherkkyydelle.

”Tämä löytö on osoitus James Webb -avaruusteleskoopin pelkästä voimasta”, sanoi yksi löytäjistä tohtori Mark R. Showalter. ”Näemme Uranian järjestelmässä yksityiskohtia, jotka olivat meille yksinkertaisesti näkymättömiä aiemmin.”

Äskettäin löydetty kuu on 29. Uranusta kiertävä kuu ja planeetan sisemmän kuuryhmän 14. jäsen. Se kiertää noin 34 950 mailia planeetan keskustasta, Ofelian ja Biancan kuiden välissä, suorittaen täyden kierroksen Uranuksen ympäri vain 9,6 tunnissa. Naapurikuudensa tavoin se seuraa lähes ympyrämuotoista polkua planeetan päiväntasaajan tasoa pitkin, mikä viittaa siihen,

että se muodostui paikoilleen miljardeja vuosia sitten.

Pitkäaikaisen käytännön mukaan Uranuksen kuut on nimetty William Shakespearen ja Alexander Popen teosten hahmojen mukaan. Vaikka kansainvälinen löytöryhmä on aloittanut keskustelut, S/2025 U1:lle ei ole vielä valittu pysyvää, myyttistä nimeä, joka odottaa Kansainvälisen tähtitieteellisen liiton virallista hyväksyntää.

Tämä löytö avaa uuden luvun yhden aurinkokuntamme arvoituksellisimman planeetan muodostumisen ja dynaamisen historian ymmärtämisessä ja todistaa, että jopa hyvin tutkituilla taivaallisilla naapureilla on edelleen salaisuuksia, jotka odottavat paljastustaan.

Kuva; JWST - NASA, ESA CSA
Public Domain

UKRAINE

UKRAINE PRESIDENT

Address by the President of Ukraine on the Occasion of National Flag Day

23 August 2025 - 10:51

Glory to Ukraine!

Our dear warriors! All Ukrainians!

Today is an important day – a day of one of our strongest emotions: the feeling you get when you are at home, or when you recognize your own people and what comes from your homeland. And wherever you are in the world, whichever country you may travel to, when you spot the Ukrainian flag, you realize that the people beside you may be strangers to you personally, but their hearts are unmistakably familiar.

Each of us sees the blue-and-yellow flag thousands of times throughout our lives. And it has become so common in our country that wherever you walk through the streets of our cities or any of our communities, you are bound to see our

national flag somewhere along the way: on buildings, on flagpoles, behind car windows, or on someone's backpack. And for people, it matters greatly to express their love for Ukraine in this very way. But when you are constantly surrounded by our symbols, you may sometimes stop seeing them as something truly special. Yet in reality, they are always something special.

This very flag embodies a feeling of salvation for those we bring back from Russian captivity. When they see the Ukrainian colors, they understand: the evil is over. This flag is the goal and the dream for many of our people in the temporarily occupied territories of Ukraine. And they safeguard this flag, they keep it safe, because they know: we will not hand our land to the occupier.

This flag represents everything dearest to hundreds of thousands of our warriors – men and women from

all over Ukraine, who are defending not just one particular direction, not just Vovchansk or Dobropillia, but all our Ukraine, and who are risking their lives to win the right to life for our entire state.

And there is no capital in the world where life is respected and the Ukrainian flag is not – wherever life is truly valued, a partnership with Ukraine is valued as well. Ukraine brings together the best. And it has already established a widely shared belief that only together with Ukraine can guaranteed security for democratic nations be achieved.

And may everyone who has contributed to such strength of Ukraine's colors hear these words today, which are, above all, words of gratitude. They are truly well-deserved.

I want to thank everyone today – each and every person who is fighting for our state and our people. We thank all those who are working for Ukraine's interests and for our independence. I thank everyone who adds their personal strength

to the strength of the Ukrainian nation. And we will always remember our heroes of different times, who fought for us, for Ukraine, who fought for their own freedom with our Ukrainian flag in their hands, on their insignia, or simply in their hearts – and who, tragically, gave their lives in battle. We remember them, and we do not forgive the enemy for our losses. Let us now honor with a minute of silence the memory of all our fallen heroes.

Thank you. Long live Ukraine! May our blue-and-yellow flag always fly proudly!

Happy Flag Day, dear Ukrainians!

Glory to Ukraine!

COPYRIGHT: The Presidential Office of Ukraine. All materials featured on this site are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Hjalmar Munsterhjelm

19.10.1840, Toivoniemi, Tuulos

2.4.1905, Helsinki

Navigatörerna 1885

TAPAHTUMAT

VAASA BAROQUE

FOLK BAROKKI

5.9.1016 klo 19.00

Frans Henrikssonin sali Närpiössä

6.9.25 klo 15.00

Felenska huset, Kristiinanstad

Klo 6

Malakta, Malaz

vaasabaroque.com

MALAX

Syyskesä Söderfjärdsbackenissa

6.9.2025 klo 13–16

Tule tutustumaan Söderfjärdsbackenin asuinalueeseen ja vierailemaan upouudessa päiväkodissa!

Paikan päällä on eri talovalmistajien edustajia. Kunta tiedottaa vapaista asuintonteista ja alueeseen ja päiväkoitiin on mahdollista tutustua.

www.malax.fi

KONSTRUNDAN 2025

6.-7.9.2025 klo 11-17

Tänä vuonna 18. kerran järjestettävä Taidekierros kokoaa yhteen 480 taiteilijaa, käsityöläistä ja muotoilijaa sekä taiteilijaresidenssejä eri puolilta maata. Taiteilijoita voi hakea alueen, taidemuodon tai saavutettavuuden mukaan, ja ne löytyvät Konstrundanin kartalta. Konstrundanin aikana voit täyttää ilmaisen digitaalisen lipun jokaisella vierailupisteellä – ja jos kävijä on onnekas, hän voittaa taideteoksen.

Mukana on 4 taiteilijaa Närpiöstä, 10 Vaasasta ja 3 Korsholmasta.

<https://konstrundan.fi/>

VAASA BAROQUE

MAALLISET ENKELIT: ANNO 1725

13.9.25 KLO 14.00

Maaherran residenssi, Vaasa

Klo 17.00

Felenska huset, Kristiinanstad

vaasabaroque.com

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

PIAF

Ensi-ilta 11.9.2025 KLO 18

Romeo-sali

”Syyskuussa 2025 ensi-iltansa Vaasan kaupunginteatterin Romeo-näyttämölle saa musiikkinäytelmä Piau – en kadu mitään, joka kertoo Pariisin kadulta maailman maineeseen nousseen Édith Piafin ainutlaatuisen elämäntarinan.” Piafin roolin tulkitsee teatterin näyttelijä Sonja Halla-aho.

<https://www.netticket.fi/piaf-vaasa>

Jorma Panula - kapellimestarikurssin konsertti

19.9.2025 klo 18

Vaasan kaupungintalo

Yhteistyössä Panula-akatemian kanssa.

Vaasan kaupunginorkesteri

joht. Kapellimestarikurssin oppilaat

”Jorma Panulan kursseilla Vaasassa on vuosikymmenien saatossa nähty niin kapellimestarimaailman tulevia maailmantähtiä kuin tärkeää perustyötä tekeviä pedagogeja. Huikkeen kokemuksen omaava maestro Panula löytää musiikista olennaisen, ja kurssin suosio kertoo, että hän osaa myös välittää sen oppilailleen. Kapellimestarikurssin päätöskonsertissa laitetaan viikon aikana hankitut opit täyteen käyttöön!”

Vaasan kaupunginorkesteri

Las Vegas

2.10.2025 klo 18

joht. Antti Rissanen

sol. Juki Välipakka & Chiara Orlandi
Come Fly With Me, Fly Me to the Moon, My Way, I Wanna be Loved by You.... <https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/vaasan-kaupunginorkesteri/las-vegas/>

VAASA BAROQUE

LES ARTS FLORISSANTS – OOPPERA

10.10.25 KL 19.00 Vaasan kaupungintalo

11.10.25 klo 19.00 Ritarihuone, Helsinki

vaasabaroque.com

MUSTASAAREN KIRKKO

DIANDRA

17.10.25 Klo 18

Mustasaaren Suomalainen seurakunta

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

TARPEETTOMIA IHMISIÄ

Ensi-ilta 23.10.2025 KLO 19

Julia-sali

Kotimaisen näytelmäkirjallisuuden vaikuttavimpia draamoja.

<https://www.netticket.fi/tarpeettomia-ihmisia-vaasa>

HELSINGIN KIRJAMESSUT 23.–26.10.2025

Helsingin Messuhallissa.

Helsingin Kirjamessut perustettiin 25 vuotta sitten kirja-alan toiveesta – nyt tapahtuma on suurempi kuin koskaan. Tänä vuonna Helsingin Kirjamessut järjestetään 25. kertaa ja viime vuonna kävijöitä oli lähes 98 000.

Nyt tämä on syksyn merkittävin kulttuuritapahtuma,

Kirjamessujen vuoden 2025 teema on sivistys ja ilo!

Samaan aikaan samalla lipulla myös: Viini & Ruoka -tapahtuma

<https://kirjamessut.messukeskus.com/>

VAASA BAROQUE

SCHÜTZ: MUSIKALISCHE EXEQUIEN

25.10.26 KL 19.00 Vaasan Kolminaisuuden kirkko

26.10.25 Paraisten kirkko

vaasabaroque.com

VAASAN KAUPUNGIN-ORKESTERI

BAROKIN LOISTO JA KAUNEUS

30.10.25 klo 18.00

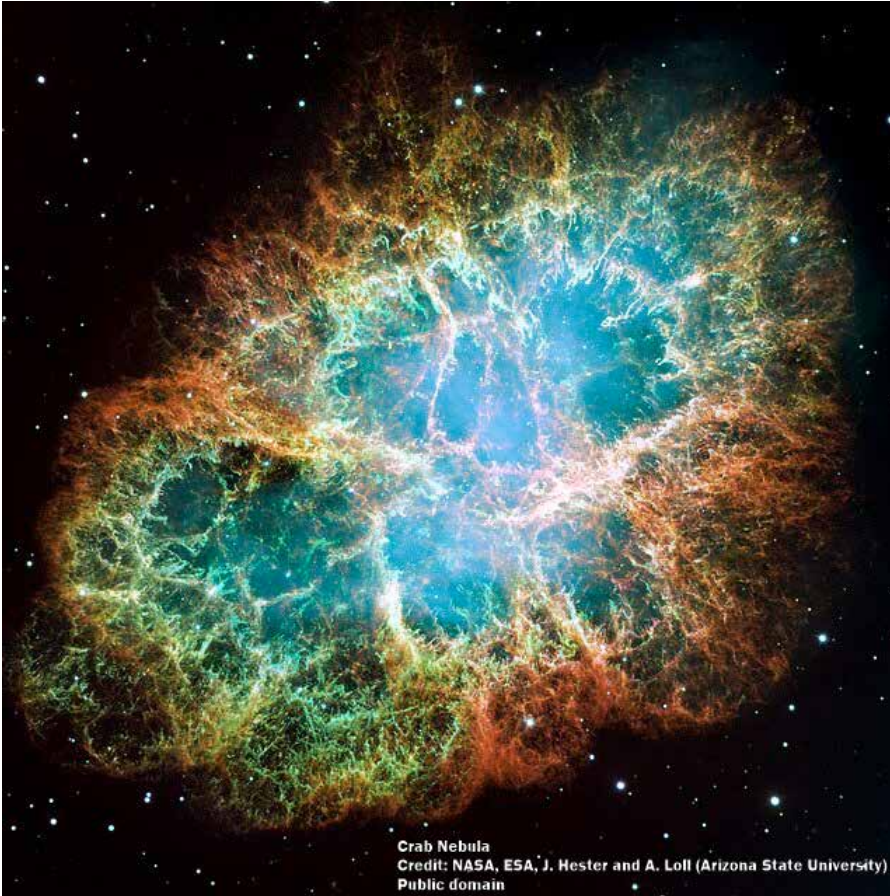
Kaupungintalo

Vaasankaupunginorkesteri.fi

ASTRONOMIA

MAAILMANKAIKKEUDEN SUURIN TUNNETTU RÄJÄHDYS

Kiinalainen tähtitieteilijä havaitsee taivaallisen katastrofin 10. heinäkuuta 1054

KAIFENING LÄMPÖ on fyysisesti raskas. Se painaa alas. Se tunkeutuu keisarillisen tähtitieteellisen toimiston kiven läpi. Sisällä päättätieteilijä ja virkamies Shen Kuo ohjaa vesikelloa. Hetki on myöhä. Taivas on kirkas. Hyvä yö tarkkailla.

Hän pyyhkäisee taivaalla tähtäämällä kiilloitettuun pronssiin. Tähdet ovat kiinteitä. Vakio. Järjestelmällinen. Kaikki omalla paikallaan. Se on taivaan tie.

Sitten hän näkee sen.

Uusi vieraileva tähti. Suoraan itään. Kuutalossa Tianguan. Hän merkitsee aseman. Sen ei pitäisi olla siellä. Se siitä.

Hän kutsuu nuoremman kirjurinsa. Pojan uniset silmät ovat laajentuneet.

”Merkitse aika muistiin. Nyt”, Shenin ääni on piiskanisku. ”Sijainti: Zeta Taurin itäpuolella. Loisto: parempi kuin Venus.”

Asia on luonnoton valo. Se heittää heikkoja varjoja tilan kivilaatoille. Se ei välkky. Se on kovaa, kylmää, läpätunkevaa valoa.

Viikot kuluvat. Tähti ei lähde. Se pitää asemansa. Uhmakas. Se näkyy myös päivänvalossa. Kaksikymmentäkolme päivää. Taivaan kankaaseen reikä.

Kuiskaa ruokalajin. Onko se enne? Keisari on huolissaan. Shen Kuolla ei ole vastauksia. Vain data. Hän seuraa sitä. Ilta toisensa jälkeen. Se hitto on vain... siellä.

Sitten, kahdenkymmenenkolmen päivän kulluttua, se katoaa päivänvalosta. Mutta yöllä se on edelleen siellä. Häikäisevä, hiljainen vartija.

Kaksi vuotta myöhemmin. 1056. Se näkyy edelleen paljaalla silmällä. Jatkuva, polttava kysymys. Shen Kuon raportit kasaantuvat. Kaavio. Kaavio. Hänellä on pakkomielle. Tämä on särö kaikessa, mitä hän tietää. Hänen on ymmärrettävä se.

Eräänä iltana hän näkee, kuinka asiat muuttuvat. Ei paikallaan. Luonnossa.

Näyttää siltä, että se purkaa. Heikko, hopeanhohtoinen sumu alkaa ympäröidä sitä. Kuin kosminen hengitys kylmänä yönä. Se on hienovaraista. Mutta hänen instrumenttinsa ei valhele.

Hän jauhaa uuden linssin putkeensa. Suurempi suurennus. Hän katsoo uudelleen.

Hänen niskansa hiukset nousevat pystyyn.

Se ei ole enää valopilkku. Se on sotkuinen, kaoottinen mustamaalaus. Särkyneen valon pilvi. Se laajenee. Hitaasti. Väistämättömästi.

Hän ymmärtää. Tämä ei ole syntymä. Se on kuolema. Väkivaltainen, katastrofaalinen loppu. Räjähdys mittakaavassa, jota hän ei osaa laskea. Hän katselee taivaallisen murhan jälkimaainkeja.

Hän tallentaa kaiken. Asema. Kesto. Himmeän valon muuttuva luonne. Hän kirjoittaa loppuraporttinsa keisarille. ”Tähti ei ole vieras. Se on ruumis. Taivasta itseään voidaan vahingoittaa. Se voi kuolla.”

Hovin tähtitieteilijät arkistoivat sen pois. Toinen poikkeama. Mutta Shen Kuolle se on siinä.

Hän istuu observatoriossa pitkään sen jälkeen, kun hänen avustajansa ovat lähteneet. Tähtinputki on kiinnitetty himmenevään valoon. Haamu koneessa. Hän ajattelee tarvittavaa energiaa. Valta. Puhdas, käsittämätön voima.

Hän laskee siveltimen alas. Hänen kätensä on vakaa. Mutta hänen mielensä ei ole.

Jos tähti voi kuolla näin... Mikä muu on mahdollista? Mitä muita lakeja on olemassa? Mitä muuta emme tiedä?

Hän katsoo takaisin putken läpi. Heikko, laajeneva pilvi tuijottaa takaisin. Hiljainen, kosminen uhka.

Ja ensimmäistä kertaa järjestäytyneessä elämässään Shen Kuo tuntee vilunväristystä, jolla ei ole mitään tekemistä yöilman kanssa. Tämä muuttaa kaiken. Eikä se ole ohi. Se on edelleen olemassa. Ja se kasvaa.

Crab Nebula

Heinäkuun 10. päivänä 1054 supernoräjähdys tuli näkyviin Maan päivätaivaalla 23 päivän ajan. Kiinalaiset ja muut tähtitieteilijät tallensivat sen ”vierailevaksi tähdeksi”. Jäännös on Rapusumu (M1), joka sijaitsee 6 500 valovuoden päässä Härän tähdistössä. Sen ytimessä on rapupulsari, 30 kertaa sekunnissa pyörivä neutronitähti, joka muodostui alkuperäisen tähden romahtaneesta ytimestä. Tämä tapahtuma tarjosi nykyaikaiselle tähtitieteelle ratkaisevan vertailukohdan supernovien ja niiden jäänteiden tutkimiseen. Se on yksi harvoista historiallisista supernovista, jotka on lopullisesti samaistettu nykyiseen jäänteeseensä

VAASA

Vaasa tähtää lapsiystävällisyyteen – UNICEFin tunnustus lähellä

VAASA ON TIUKASSA aikataulussa saavuttaakseen UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen vuoden 2025 loppuun mennessä. Kaupunki on tehnyt merkittäviä kehitysaskela lasten ja nuorten oikeuksien edistämiseksi – ja nyt tulokset alkavat näkyä.

Lapset mukaan päätöksentekoon

Yksi keskeisimmistä tavoitteista on lapsivaikutusten arviointi (LAVA), joka varmistaa, että lasten näkökulma huomioidaan kaupungin suunnittelussa. Keväällä pilotoidun mallin virallinen käyttöönotto alkaa syksyllä, jolloin myös henkilöstö koulutetaan. Nuorisovaltuusto on antanut arvokasta palautetta – ja nyt lapset vaikuttavat myös esimerkik-

si kaavoituksessa.

Oikeudet koulutukseen ja harrastamiseen

Vaasa panostaa vahvasti lasten osallisuuteen:

96 % varhaiskasvatuksen työntekijöistä on saanut koulutuksen lasten oikeuksista.

Lätäkkö-kulttuuriviikko keräsi 3 500 kävijää ja tarjosi sata tapahtumaa.

Maksuttomat perheliikuntavuorot houkuttelivat 2 800 osallistujaa.

Harrastuskerhot kokoavat yli tuhat lasta viikoittain.

Liikennekin muuttuu nuorten toiveiden mukaan:

Joukkoliikenteen tyytyväisyys nousi (2,8 → 3,2), ja pyöriteiden talvikunnossapito parani (3,1 → 3,4).

Nuoret päättävät itse

Osallisuus on avainasemassa:

142 lasta osallistui vaikuttamispäiville.

80 nuorta päätti nuorisotilojen budjetista osallistuvan budjetoinnin kautta – kokeilu toistetaan 2025.

UNICEFin arviointi kohti

Vaasan tiimi on nyt viimeistelyvaiheessa:

2022–2023: Suunnitelma laadittiin lasten kuulemisen kautta.

2024–2025: Toimenpiteet toteutuvat.

2025–2026: UNICEF arvioi ja mahdollisesti myöntää tunnustuksen.

Jos tavoite saavutetaan, Vaasasta tulee yksi Suomen lapsiystävällisimmistä kunnista – ja esimerkki muille.

Lähde: Vaasa.fi

TAIDE

GALLERIAVIIKKO

Suomen ensimmäinen Galleriaviikko 26.–31.8.2025 – Vaasan Makers' Gallery on yksi mukana olevista gallerioista

ELOKUUN viimeisellä viikolla Suomessa vietetään aivan uudenlaista kulttuuritapahtumaa, kun ensimmäinen valtakunnallinen Galleriaviikko avaa ovet taiteen ystäville ympäri maan. 26.–31. elokuuta järjestettävä viikko tuo esille yli sata taidenäyttelyä ja runsaasti muita maksuttomia tilaisuuksia gallerioissa Äkäslompolosta Helsinkiin ja Vaasasta Joensuuhun.

Tapahtumaan osallistuu 73 galleriaa 24 paikkakunnalta, ja ohjelma on poikkeuksellisen monipuolinen: avajaisia, työpajoja, performansseja, konsertteja, taiteilijataapaamisia ja opastettuja kierroksia. Mukaan mahtuu myös rennompia kohtaamisia, kuten yhteislenkkejä ja taidepiknikkejä. Lähes kaikki tilaisuudet ovat avoimia ja maksuttomia, joten kynnys lähteä mukaan on matala

myös ensikertalaisille.

Galleriaviikko on suunniteltu erityisesti rohkaisemaan uusia kävijöitä tutustumaan paikallisiin taidegallerioihin. Tavoitteena on tehdä näkyväksi se monimuotoinen ja korkeatasoinen taide, jota gallerioissa esitellään ympäri vuoden. Taidegalleriat eivät ole vain ammattilaisille tai vakiintuneille kävijöille – ne ovat paikkoja, joissa kuka tahansa voi kohdata taidetta, saada uusia ajatuksia ja ehkä löytää uuden harrastuksen tai inspiraation lähteen.

Makers' Gallery nostaa esiin taidetta ja yhteisöllisyyttä

Vaasassa Galleriaviikon ohjelman osallistuu Taidegalleria Makers' Gallery, joka järjestää torstaina 28. elokuuta klo 18 erityisen keskustelutilaisuuden ja taiteilijataapaamisen. Illan vieraana on taiteilija Marjo Hyvärinen, joka kertoo oman tarinansa ja esittelee näyttelynsä etäyhteyden kautta.

Tilaisuudessa ovat mukana myös

Pohjanmaan Syöpäyhdistyksen asiantuntijat, ja luvassa on avoin info- ja keskusteluosuus, jossa käsitellään sekä taidetta että elämän suuria kysymyksiä. Osa näyttelyn teosmyynnin tuotosta lahjoitetaan Pohjanmaan Syöpäyhdistyksen toimintaan.

Makers' Galleryn tilaisuuteen on vapaa pääsy.

Taidetta lähelle ja kauas

Galleriaviikon ohjelma tarjoaa mahdollisuuden kokea taidetta eri muodoissaan – maalaustaiteesta ja grafiikasta valokuvataiteeseen, kuvanveistoon ja performansseihin. Jokainen galleria tuo esille omaa erityisluonnettaan ja alueensa taide-elämää, mikä tekee viikosta rikkaan ja monipuolisen kulttuurimatkan myös kotimaan sisällä.

Vinkit ja lisätiedot somesta

Galleriaviikon aikana ja jo sitä ennen tapahtumavinkkejä ja ohjelman-ostoja jaetaan ahkerasti sosiaalisessa mediassa. Facebookissa ja Instagramissa tapahtumaa voi seurata tunnuksella @galleryweekfinland. Elokuun aikana kanaviin nostetaan päivittäin poimintoja eri puolilla Suomea järjestettävistä näyttelyistä ja tapahtumista.

Galleriaviikko tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden nähdä, miten laajaa ja laadukasta taidetoimintaa Suomessa on – ja kuinka lähellä se monesti onkaan. Vaikka tapahtuma on valtakunnallinen, sen sydän on paikallinen: jokainen galleria on oman alueensa kulttuurin kantaja ja kehittäjä.

TEATTERI

Vaasan kaupunginteatteri avasi uuden näytäntökauden – luvassa musiikkia, draamaa ja improvisaatiota

TAITEIDEN YÖNÄ 14.8. juhlittiin näytäntökauden avajaisia, joissa esiteltiin Vaasan kaupunginteatterin ohjelmisto kaudelle 2025–2026. Aiemmin julkistetun ohjelmiston lisäksi tilaisuudessa esiteltiin kevään 2026 avaava vierailuesitys *Katrina* sekä koko perheen näytelmä *Aladdin ja taikalamppu*.

Musiikin, draaman ja improvisaation syksy

Teatterin hurmioteemaisen kauden avaa musiikkinäytelmä *Piaf – En kadu mitään*, joka valloittaa Romeo-näyttämön 11.9. alkaen. Elämänmakuinen teos kertoo Pariisin kaduilta maailman maineeseen nousseen ranskalaislaulajatar Édith Piafin elämäntarinan. Pam Gemsin näytelmässä kuullaan Piafin rakastetuimpia lauluja, kuten *Non, je ne regrette rien* ja *La vie en rose*. Teoksen ohjaa Maiju Sallas, kapellimestarina toimii Sauli Perälä ja koreografina Antton Laine. Piafin roolin tulkitsee näyttelijä Sonja Halla-aho. Julia-näyttämön kauden avaa 23.10. Reko Lundánin draama *Tarpeettomia ihmisiä*. 2000-luvun alkuun

ja laman jälkeiseen nousukauteen sijoittuva näytelmä näyttää, mitä perheessä tapahtuu silloin, kun yhteiskunta unohtaa ihmisen eikä omien tunteiden käsittelyyn ole työkaluja. Lundánin puhuttelevan ja koskettavan tekstin ohjaa Sakari Hokkanen.

Ensi-iltansa Romeo-näyttämöllä 31.10. saa Erik Gedeonin riemukas musiikkikomedia *Ikuisesti nuori*. Eletään 2080-lukua ja teatteri on muuttunut vanhainkodiksi, jossa asustaa joukko 90-vuotiaita entisiä näyttelijöitä. He muistelevat menneitä, jakavat yhdessä ilon ja kaipuun sekä tulkitsevat rakastettuja hittejä, kuten *I Love Rock 'n' Roll*, *Forever Young* ja *I Will Survive*. Teoksen ohjaa Pentti Kotkaniemi, jonka ohjauksia on nähty niin televisiossa kuin teattereissa ympäri Suomen. Kapellimestarina toimii Sauli Perälä ja koreografina Miika Alatupa. Improvisaation saloihin sukelletaan 13.11., kun ensi-iltansa saa *Tuntematon seikkailu* – täysin improvisoitu näytelmä lapsille. Esityksessä mitään ei ole ennakoon suunniteltu, eikä valmista käsikirjoitusta ole, vaan juoni rakentuu lapsiyleisön ehdotusten pohjalta. Esityskonseptista ja näyttelijöiden kouluttamisesta vastaa näyttelijä Antti Laukkanen. Esitys on myös tilattavissa päiväkoteihin ja erilaisiin tapahtumiin.

Vierailuesitykset viihdyttävät

Lauantaina 6.9. teatteriravintola Kulmassa viihdyttää *Show 'n Spaghetti*, jossa yhdistyvät

musiikki, huumori, herkullinen ateria ja tanssit ikivihreiden tahdissa. Romeo-näyttämöllä keskiviikkona 24.9. nähdään kehuttu Jumppa-tytöt. Katariina Havukaisen, Inkeri Hyvösen ja Ella Lahdenmäen esitys on oodi suomalaiselle naisvoimistelulle. Torstaina 9.10. Red Nose Company ja Kamariorkesteri Avanti! tuovat Romeo-näyttämölle Aleksis Kiven elämän ja teokset yhdessä paketissa ja perjantaina 10.10. Julia-näyttämöllä saa vierailuensi-iltansa Aurin kokuninkaani. Emmi Niemisen ja Emma-Sofia Hautalan tähdittämä kantaesitys kertoo ristiriitaisen rakkauden varjossa ja valossa kasvamisesta. Lauantaina 18.10. klo 13 Romeo-näyttämöllä vieraillee suosikitubettajien kokoonpano *Toimistopojat* ja show'n jälkeen kokoonpano on tavattavissa *Meet & Greet* -tapaamisessa. Saman päivän iltana klo 19 teatteriravintola Kulmassa naurattaa Stand up -show *Naurunurkka*. Perjantaina 14.11. klo 19 Julia-näyttämöllä nähdään hulvaton suomalainen telenovela *Korot kattoon!*, jossa Ria Kataja ja Minna Kivelä tulkitsevat kymmenen erilaista hahmoa.

Kevään vierailuohjelmiston avaa musiikkiteatteriesitys *Katrina*, jonka esitykset nähdään 15.1.–16.1. Romeo-näyttämöllä. Teos perustuu Sally Salmisen romaaniin *Katrina* ja on ylistyslaulu suomalaisen naisen voimalle ja sisulle. Pääroolissa nähdään Närpiöstä kotoisin oleva mezzosopraano Erica Back. Musiikista vastaa Vaasan kaupunginorkesteri kapellimestari Anna-Maria Helsingin johdolla.

Keväällä kantaesitys ja klassikko koko perheelle

Julia-näyttämöllä 12.2. nähdään Suomen kantaesitys Florian Zellerin näytelmästä *La Vérité*, joka kantaa suomeksi nimeä *Totuus*. Leikkisän parisuhdedraamakomedian suomentaa Aino Pirola ja ohjaa Emma Mattila. Teoksen skenografina toimii Riku Suvitie. Näytelmä on osa Suomen Kulttuurirahaston käynnistämää ja rahoittamaa Maailma näyttämölle -hanketta, jossa tuetaan näyttämöteosten suomentamista ja esittämistä suomalaisissa teattereissa. Romeo-näyttämöllä ensi-iltansa 12.3. saa koko perheen näytelmä *Aladdin ja taikalamppu*. Christian Lindroosin kirjoittama teos on perinteinen satu, yksi tarina klassisesta Tuhannen ja yhden yön tarinat -satukokoelmasta. Näytelmän ohjaa Tuomas Rinta-Panttila, joka ohjasi Vaasan kaupunginteatteriin viimeksi Bapsilarometri 2021 -teoksen. Lavastajana toimii Toini Nissinen, joka aloittaa teatterin lavastajana vuodenvaihteessa, ja pukusuunnittelusta vastaa Emilia Eriksson.

Lähde: Vaasan kaupunginteatteri

Kuva: Taiteiden yössä vaasalaiset saivat nähdä katkelman PIAF:sta.

AUTOT

UUDET AUTOT

Tilastokeskus: Uusista autoista 57 % ladattavia

SUOMEN AUTOKAN-
TA sähköistyy vauhdilla. Tilastokeskuksen tuoreiden tietojen mukaan heinäkuussa 2025 ensirekisteröidyistä uusista henkilöautoista yli puolet – 57 % – oli ladattavia, joko täyssähköautoja tai ladattavia hybridejä.

Heinäkuussa ensirekisteröitiin yhteensä 5 425 uutta henkilöautoa, mikä on 4 % enemmän kuin vuoden 2024 heinäkuussa. Kaiken kaikkiaan kuukauden aikana rekisteröitiin 9 648 uutta ajoneuvoa, kasvua yhden prosentin verran.

Täyssähköautojen rekisteröinnit nousivat jyrkimmin. Niitä otettiin käyttöön 1 971 kappaletta, mikä on 47 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Ladattavia hybridejä rekisteröitiin 1 141, ja yhdessä täyssähköautojen kanssa niiden

kokonaismäärä nousi 3 112:een. Tämä merkitsi 36 %:n kasvua edellisvuoteen verrattuna.

Sähköautojen kasvu näkyi erityisen vahvasti Uudenmaan maakunnassa, jonne rekisteröitiin 54 % kaikista täyssähköautoista.

Perinteisten käyttövoimien alamäki jatkuu

Bensiinikäyttöisten henkilöautojen ensirekisteröinnit vähenivät heinäkuussa 21 % viime vuodesta, ja niitä rekisteröitiin 2 039 kappaletta. Dieselautojen määrä laski 17 %. Perinteisten polttomoottoriautojen osuus kutistuu vuosi vuodelta, kun sähköiset vaihtoehdot valtaavat markkinoita.

Yritykset ja yhteisöt olivat heinäkuussa merkittäviä autonostajia: 2 235 henkilöautoa rekisteröitiin niiden käyttöön, mikä vastasi 41 % kaikista uusista henkilöautoista.

Vuoden kokonaiskehitys yhä laskeva

Vaikka heinäkuun luvut osoittivat kasvua, tammi–heinäkuun kokonaiskehitys on edelleen laskusuuntainen. Seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana rekisteröitiin 42 686 uutta henkilöautoa, mikä on 4 % vähemmän kuin viime vuonna.

Kaikkien ajoneuvojen yhteenlaskettu ensirekisteröintimäärä tammi–heinäkuussa oli 75 057, laskua 5 %. Ensirekisteröinnit ovat pysyneet matalalla tasolla lähes kaikissa ajoneuvoluokissa, vaikka kesäkuukausina onkin nähty pieniä piristymisen merkkejä.

Tilastokeskuksen luvut vahvistavat, että Suomen autokanta jatkaa sähköistymistään nopeassa tahdissa, vaikka kokonaismarkkina ei ole vielä elpynyt pandemiaa ja talouden epävarmuutta edeltäneelle tasolle. Sähkö- ja hybridi-autojen yleistymisen näyttää kuitenkin olevan selvä ja pysyvä trendi

LEHDISTÖ

SUOMENRUOTSALAINEN LEHDISTÖ

Miten tapahtui, kun tukholmalainen yritys tuli Vasabladetin omistajaksi?

KUN BONNIER NEWS tuli kesällä 2023 suomenruotsalaiseen sanomalehtimaailmaan, se oli enemmän kuin yrityskauppa – se oli historiallinen mullistus pienellä, kielellisesti ainutlaatuisella mediamarkkinalla. Reilussa puolessa vuodessa ruotsalainen mediatalo muuttui uudesta tulokkaasta hallitsemaan valtaosaa kaikista Suomen ruotsinkielisistä päivälehdistä.

Ensin tuli uutinen, että Bonnier Newsista tuli Hufvudstadsbladetin, Länsi-Uudenmaan ja Porvoobladetin enemmistöomistaja. Tätä seurasi vielä suurempi siirto: Pohjanmaan sanomalehti Vasa-bladetin ja Syd-Pohjanmaan osto. Jätti-äisen käsivarsien ulkopuolelle on jäänyt vain muutama itsenäinen toimija, kuten Turku Underrättelser ja Ahvenanmaan sanomalehdet.

Se, että Närpiön lukijoille suunnattu paikallislehti on tukholmalaisen yrityksen omistuksessa ja osittain Sundsvallissa toimitettu, voi tuntua vieraalta.

Tämä herättää kysymyksiä läheisyydestä, identiteetistä ja paikallisesta osallisuudesta. Samaan aikaan mediamaailma on globaalimpi kuin koskaan, ja omistuksen keskittyminen on trendi, joka ei tunne kansallisia rajoja.

Paikallislehdestä konserniin

Mutta miten se oikeastaan tapahtuu, kun ulkomainen mediajätti ottaa haltuunsa pieniä suomalaisia sanomalehtitaloja? Mitä tapahtuu kulissien takana – organisaatiossa, toimitusten työprosesseissa ja liiketoimintamalleissa? Entä mitä yleisö uskoo omistajanvaihdoksen merkitsevän sisällölle ja kattavuudelle?

Nämä kysymykset ovat keskeisiä uudessa tutkimusraportissa Strategic media ownership across borders – Insights from case Bonnier News in Finland, joka esitellään maanantaina 25. elokuuta Svenska social- och kommunalhögskolanissa (Soc&kom) Helsingissä.

Hanke on toteutettu Soc&komissa Media-alan tutkimussäätiön ja Konstsamfundetin rahoituksella. Raportti on englanninkielinen, mutta seminaari pidetään ruotsiksi ja kysymyksiä voi esittää suomeksi tai englanniksi.

Yleisön ja asiantuntijoiden ääni

Esityksen aikana tutkijat esittävät sekä toimituskunnan haastatteluja että yleisökyseleyn omistajanvaihdoksesta. Puhujina ovat muun muassa mediakonsultti ja tohtorikoulutettava Jens Berg, joka käy läpi haastattelututkimuksen tuloksia, sekä vanhempi yliopistonlehtori Klas Backholm Åbo Akademista, joka esittelee yleisön näkökulman.

Projektipäällikkö, Soc&komin lehtori Jenny Stenberg-Sirén tiivistää ja katsoo tulevaisuuteen, kun kutsutut asiantuntijat pohtivat muun muassa Katja Lehtisaari Tampereen yliopistosta ja ruotsalainen mediakonsultti Anders Malmsten.

Uusi mediakartta ruotsinkieliseen Suomeen

Ei ole liioiteltua sanoa, että omistajanvaihdos on piirtänyt uudelleen ruotsinkielisen Suomen mediakartan. Suuria kysymyksiä on jäljellä: Tarjoaako keskittäminen taloudellista turvaa ja parempaa journalismia, vai ovatko paikalliset näkökulmat vaarassa kadota? Ja kuinka paljon paikallista ääntä voit säilyttää, kun hallinto tapahtuu toisesta kaupungista – ja toisesta maasta?

Elokuun 25. päivän seminaari ei todennäköisesti anna kaikkia vastauksia, mutta se voi olla tärkeä tilaisuus keskustella vallasta, mediasta ja suomenruotsalaisen lehdistön tulevaisuudesta. Referoimme mietintöä heti, kun se on esitetty.

Kaskö Tidning

N:o 1

Organ för Kaskö, Närpes och Övermark.

1914

PRENUMERATIONSPRIS:

Hos redaktionen och hos tidningens kommissionärer: Helt år Fmk 4:—, Halvt år Fmk 2:—, En månad 50 penni. A postkontoren: Helt år Fmk 4,64, Halvt år Fmk 2,32, En månad 58 pi.

Onsdagen den 1 juli.

Redaktion och kontor: Rådhusgatan 14. Telefon 58.

ANNONSPRIS:

Före texten 8 penni, efter texten 6 penni pr millimeters spalthöjd

Tidningen utkommer varje helgfri onsdag och lördag kl. 10 f. m.

Kaskö Tidning

anmäler härmed sitt utkommande från den 1 juli. Tidningen utgives 2 gånger i veckan, varje onsdag och lördag på morgonen och utkommer detta år i 5-spaltigt format, som, i händelse tidningen vinner önskad spridning, från nästa år utvidgas till 6-spaltigt. Tidningens program angives i artikeln »Vid starten». Prenumerationspriset utgör:

för helt år 4 mark,
för halvt „ 2 „
för kvart „ 1 „
för månad 50 penni.

För hembärning inom staden erlägges 1 mark i året.

Prenumeration väkställes på postkontoren, hos tidningens agenter eller direkt hos redaktionen.

Annonspris 8 penni före texten 6 penni efter texten.

Läkare.

Uno A. Fleegé Rådhusgatan 4.
Mottag. kl. 11—1.

Tandläkare.

Undertecknad återkommer snarligen ånyo till Kaskö.

L. EKLUND.

Sakförare.

JARL BJELKE

Vicehäradshövding.

Borgmästare i Kaskö. 52

Victor Söderström. Stadsfiskal.

ombesörjer: utskottningar, inkasseringar, bouppteckningar, arvskiften, lagfarter, inteckningar, konkursbevakningar m. m.

Kansallis-Osake-Pankki

gottgör räntan å

Depositionskontokurant-räkning 5 %

Depositioner:

med 6 månad. uppsägning 5 %

„ 3 „ „ 4 ½ %

„ 2 „ „ 4 %

„ 1 „ „ 3 ½ %

vid anfordran . . . 3 %

Löpande räkning . . . 3 %

Sparkasseräkning . . . 5 %

38

Patria

Olycksfallförsäkring A. B.

Agentur: J. S. Sjölund.

Finska Försäkrings Aktieb.

Providentia

meddelar:

Olycksfall-, sjuk-, inbrott-, garanti (uppbördsborgen) yacht & motorbåts samt resgodsförsäkringar, genom

K. J. Stuns.

Telf. 54.

Kaskö.

Ömsesidiga Försäkringsanstalten

SAMPO

Brand- (även Skogsbrand-), Olycksfall-, Sjö- (varor och frakt), Glas- och Inbrottsförsäkring. Mottager återförsäkringar från sockenbrandstods-föreningar samt meddelar försäkring å fiskebåtar och fiskebräder.

Hj. Grönlund.
Kaskö.

WASA AKTIE BANK

HUVUDKONTOR I WASA

AVDELNINGSKONTOR I

Helsingfors, Åbo, Tammerfors, Nystad, Björneborg, Kristinestad, Kaskö, Nykarleby, Jakobstad, Gamla-karleby, Uleåborg och Wöra.

KASKÖ, kontoret öppenhålles från kl. 11—2.

NÄRPES, „ „ „ „ 10—1.

EGET KAPITAL över 9 ¹/₂ mili. mk.

Högsta depositionsränta

Kapitalräkningsräntan

Sparkasseräkningsräntan

5%

Löpande räkningsräntan

3%

Frans Henrikson

Kristinestad.

Ständigt lager av:

Kolonialer, mjöl och Gryn,
Salt o. Tobaksfabrikater,
Fönsterglas, Petroleum,
Byggnadstegel m. m. m. m.

Goda varor! Billiga priser!

Gudstjänster.

I stadens kyrka. 4 söndagen efter Trefalt-daghet. Svensk högmässa kl. 10 f. m. Finsk högmässa kl. 1 e. m.
Kollektion tillfaller kyrkokassan.
I kyrkan hålles senast aftonsamkväm kl. 7 e. m. med tal i engelska av fröken Gunhild Linnberg. (Kälmästare) berättelse m. m.
Frisäll kollekt uppböres till försämr för diakonistorden.

BESÖK

A. W. WINBERGS

Bageri och Kafé

Rådhusgatan 79.

Kustlägenheter.

Angarna

Per Brahe & P. Thorvödt

största passagerarångare på linjen, avgår alternerande

Till Kristinestad, Mäntyluofo (Björneborg), Raumo, Åbo, Hangö och Helsingfors varje onsdag kl. 9,30 f. m.

Till Wasa, Yxpilä (Gamla-karleby) och Jakobstad varje fredag kl. 2 p. d. medtagande passagerare och last.

Närmare meddelar:

19 Elis Sylvin.

Angfartyget „Norden“

avgår

från Åbo till Nädendal varje söndag kl. 8 f. m.

från Nädendal till Nystad varje söndag kl. 9,30 f. m.

från Nystad till Raumo varje söndag kl. 3 e. m.

från Raumo till Björneborg varje måndag kl. 2 f. m.

från Björneborg till Kristinestad via Sastmola, och Sideby varje måndag kl. 2 e. m.

från Kristinestad till Kaskö varje tisdag kl. 8 f. m.

från Kaskö till Wasa varje tisdag kl. 11 f. m.

från Wasa till Kaskö varje torsdag kl. 1 f. m.

från Kaskö till Kristinestad varje torsdag kl. 9 f. m.

från Kristinestad till Björneborg via Sideby och Sastmola varje torsdag kl. 12 p. d.

från Björneborg till Raumo varje fredag kl. 2 f. m.

från Raumo till Nystad varje fredag kl. 9 f. m.

från Nystad till Nädendal varje fredag kl. 2 e. m.

från Nädendal till Åbo varje fredag kl. 6,30 e. m.

18 Elis Sylvin.

Piano- och Orgel- undervisning

meddelar

Verna Nyman.

Rådhusgatan 35.

Kaskö Tidningin ensimmäinen numero julkaistiin 1. heinäkuuta 1914, muutama viikko ennen ensimmäisen maailmansodan puhkeamista. Kaskö Tidning oli vuosikymmenten ajan arvostettu sanomalehti, jonka vaikutusvalta ylitti selvästi Kaskön näköpiirin. Sanomalehti toimii edelleen nimellä SydÖsterbotten, ja sen omistaa Bonniw News Tukholmassa. Lehtiä toimitetaan osittain Sundsvallissa.

ALKOHOLI

ALKO

Alko: Alkoholittomien myynti nousee huimasti – määrä kuitenkin vähäinen edelleen

ALKON HEINÄKUUN myynti-tilastot paljastavat kaksijakois- sen kehityksen: kokonaislitramyynti laski 2,5 prosenttia viime vuoden heinäkuuhun verrattuna, mutta alkoholittomien juomien myynti kasvoi peräti 65,1 prosenttia.

Suurin pudotus nähtiin väkevien juomien myynnissä, joka väheni 8,2 prosenttia. Viinit menettivät litramyynnistään viisi prosenttia, kun taas panimotuotteet – oluet, siiderit ja juomasekoitukset – kasvattivat myyntiään 20,7 prosenttia. Alkoholittomien juomien osuus on silti edelleen alle kaksi prosenttia Alkon kokonaismyynnistä.

Helteinen heinäkuu vaikutti kulutustottumuksiin

– Kesän myynnissä korostuivat raikkaus ja keveys – kuohuvat, valkoviinit ja roseet. Myös oluet ovat osa kesän mutkatonta ruokailua ja seurustelua, ja niiden myynti nousi meillä yli 28 prosenttia. Helteinen heinäkuu laski punaviinien myyntiä kymmenisen prosenttia, kertoo Alkon tuoteviestintäpäällikkö Matti Syrjä.

Alkoholittomat enemmän kuin limpparia Syrjän mukaan alkoholittomien kasvu on osa globaalia trendiä, jossa laatu ja tarjonta ovat parantuneet nopeasti.

– Alkoholittomien tuotteiden laatu ja valikoiman laajuus on noussut viime vuosina kohisten. Kuluttajien kasvanut kysyntä on lisännyt tuottajien intoa panostaa laatuun, ja alkoholiton on tänä päivänä todellakin muuta kuin limpparia, Syrjä toteaa.

Alkoholittomien vaihtoehtojen kärkituote on olut, mutta myös alkoholittomat kuohuviinit ovat nousseet suosioon. Lisäksi alkoholittomat cocktailit ja valmiit mocktail-sekoitukset vahvistavat asemaansa.

Sadonkorjuu ja Oktoberfest tulossa valikoimaan

Elokuun lopulla Alkon valikoima siirtyy sadonkorjuun aikaan, jolloin hyllyille saapuvat muun muassa Oktoberfest-olut. Tarkemmat myyntitilastot löytyvät Alkon verkkosivuilta.

UKRAINA

VENÄJÄN SOTA UKRAINAA VASTAAN

Kommentti: Alaskan huippukokous – diplomaattinen déjà vu ja murskaisku Ukrainalle?

TRUMPIN JA PUTININ paljon hehkutettu huippukokous Alaskassa on päättynyt, ja tulokset ovat selvät: se ei tuonut tulitaukoa, ei rauhansuunnitelmaa eikä toivoa Ukrainalle. Se oli kaukana menestyksestä, se oli hämmästyttävä voitto Vladimir Putinille ja tuhoisa takaisku Ukrainan suvereniteetille.

Huippukokous ilman sisältöä

”Erittäin tuottavasta” optiikasta huolimatta huippukokous ei johtanut mihinkään konkreettiseen sopimukseen. Kuten The Guardian raportoi, Trump myönsi: ”Sopimusta ei ole ennen kuin sopimus on tehty.” Samalla Putin kuvaili tapaamista ”vain vertailukohdaksi” – ei ratkaisuksi, vaan ponnahduslaudaksi pehmeämmälle diplomatialle. (The Guardian)

Putinin PR-vallankaappaus

Putin käveli pois paljon muullakin kuin huomiolla. Hän puhui ensimmäisen kerran lehdistötilaisuudessa – ja antoi sekä sävyn että narratiivin Amerikan maaperälle. Kuten Reuters huomautti, tämä ei ollut sattumaa – Putin varmisti PR-voiton pysyen uhattomana. (Reuters)

The Guardian korosti, kuinka hänen saapumisensa ja median koreografia vahvistivat voittoa entisestään. Trump puolestaan ylisti Putinia ja kohteli häntä epätavallisella lämmöllä – ja kommentoi myöhemmin Fox Newsille, että tapaaminen oli ”10” kymmenestä. (Guardian, New York Post)

Tyhjistä sanoista strategiseen viivyttelyyn

Putin väitti, että niin sanotun ”sopimuksen” juuret olivat konfliktin ”perimmäisten syiden” käsittelyssä – mikä vahvasti tehokkaasti hänen ei-neuvotel-

tavissa olevia vaatimuksiaan: Ukrainan Naton poissulkeminen, Itä-Ukrainan hallinta ja hänen hallintonsa säilyttäminen. Reuters: Tämä oli klassinen viivytystaktiikka – diplomatian käyttäminen pintana ja sotilasoperaatioiden jatkaminen melko laantumatta. Kuten The Guardian huomautti, Putin käytti huippukokousta viivyttelyyn valmistellessaan uusia sotilaallisia toimia.

Kuka täällä todella on päättämässä?

Samaan aikaan Trumpin väitteet siitä, että hän on ”lähellä sopimusta”, kuulostavat yhä ontommilta. Hän sekä ylisti huippukokousta että torjui vaikeita asioita – ja piti yllä kuvaa edistyksestä ilman mitään sisältöä. (The Times, Reuters)

Menetys Ukrainalle

Lopputuloks on selvä: ei läpimurtoa, ei kompromisseja, ei tulitaukoa. Samaan aikaan Putin lähtee vahvempana kuin koskaan, sillä hän on tehokkaasti neutralisoinut lännen kritiikin ja lähettänyt vahvan viestin: Venäjä voi jatkaa sääntöjen uudelleenkirjoittamista.

Eurooppalaiset liittolaiset ja Ukrainan viranomaiset ovat huolissaan, ja syy-

stäkin. Alaskan huippukokous saattoi näyttää kiillotetulta mutta itse asiassa se oli poliittisen teatterin mestarikurssi – voittokierros Putinille.

Pääkirjoitus: Alaska oli Putinin näyttämö

PALJON HENKUTETTU Alaskan huippukokousta ei muisteta askeleena kohti rauhaa, vaan nöyryyttävänä näyteikkunana lännen heikkoudesta.

Ukrainaan ei tullut tulitaukoa, sopimusta eikä edistystä. Sen sijaan Vladimir Putin nousi kiistattomaksi voittajaksi. Hän hallitsi lehdistötilaisuutta ja julisti rauhallisesti neuvottelut ”vain vertailukohdaksi”, kun taas Donald Trump mutisi, että ”sopimusta ei ole ennen kuin sopimus on tehty”.

Tämä ei ole diplomatiaa. Se on dialogiksi pukeutunutta antautumista. Kreml sai alustan, otsikot ja kaipaamansa legitimitetin – tekemättä pienintäkään myönnytystä. Ukraina ei saanut mitään.

Antamalla Putinille globaalin näyttämön vaatimatta tuloksia länsi viestitti, että aggressio kannattaa. Alaska ei ollut rauhahuippukokous. Se oli teatteria – ja Putin kirjoitti käsikirjoituksen.

VENÄJÄN SOTA UKRAINAA VASTAAN

Ukraina - lyhyt historia

The name of Ukraine in Ukrainian, decorated with the Ukraine flag colors and with a warp effect.

Jurta

Creative Commons Zero, Public Domain Dedication

Ukrainalla on pitkä ja monimutkainen historia. Yli 1 000 vuotta sitten alue oli Kiovan Venäjän, tuolloin Euroopan suurimman ja mahtavimman valtion, keskus. Mutta vuosia kestäneiden sisäisten konfliktien ja mongolien hyökkäysten jälkeen Liettua otti maan haltuunsa ja siitä tuli myöhemmin osa Puolan ja Liettuan kansainyhteisöä. 1600-luvun puolivälissä ukrainalaiset muodostivat oman valtionsa, kasakkahetmanaatin, noustuaan Puolan hallintoa vastaan. Moskovan painostuksesta huolimatta se onnistui pysymään itsenäisenä yli 100 vuotta. 1700-luvun lopulla suurin osa Ukrainasta sulautui kuitenkin Venäjän keisarikuntaan.

Venäjän keisarikunnan romahtamisen jälkeen vuonna 1917 Ukraina itsenäistyi hetkeksi, mutta joutui pian Neuvostoliiton hallintaan. Neuvostoliitto oli ankara: kaksi nälänhätää 1920- ja 1930-luvuilla tappoi yli kahdeksan miljoonaa ihmistä. Toisen maailmansodan aikana seitsemästä kahdeksaan miljoonaa ukrainalaista kuoli sekä natsien että Neuvostoliiton miehityksen alla. Vuonna 1986 Tsernobylin ydinonnettomuus vapautti massiivista säteilyä ja siitä tuli yksi historian pahimmista onnettomuuksista.

Kun Neuvostoliitto hajosi vuonna 1991, Ukraina äänesti voimakkaasti itsenäisyyden puolesta. Mutta uusi maa kamppaili korruption, heikon demokratian ja taloudellisten ongelmien kanssa.

Vuosina 2004–2005 oranssi vallankumous painosti hallitusta sallimaan oikeudenmukaisemmat vaalit. Poliittiset kamppailut jatkuivat, ja vuosina 2013–2014 puhkesi joukkomielenosoituksia sen jälkeen, kun presidentti Viktor Janukovitš hylkäsi kauppasopimuksen EU:n kanssa Venäjän hyväksi. Mielenosoittajiin kohdistuva väkivalta johti hänen putoamiseensa vallasta, ja hän pakeni Venäjälle.

Pian sen jälkeen Venäjä hyökkäsi Krimille ja liitti sen itseensä vuonna 2014. Se lietsoi myös sotaa Itä-Ukrainassa, jossa taistelut ovat jatkuneet siitä lähtien. Vuoteen 2022 mennessä yli 14 000 siviiliä oli kuollut tai loukkaantunut.

Venäjä käynnisti 24. helmikuuta 2022 täysimittaisen hyökkäyksen Ukrainaan, joka on suurin sota Euroopassa sitten toisen maailmansodan. Aluksi Venäjän joukot valtasivat suuria alueita, mutta aliarvioivat Ukrainan päättävyyden. Nykyään Venäjä vaatii neljää Ukrainan aluetta, mutta ei hallitse niitä täysin, eikä maailma ole tunnustanut näitä liitoksia.

Sota on pakottanut yli kuusi miljoonaa ukrainalaista pakenemaan ulkomaille, mikä on aiheuttanut Euroopan suurimman pakolaiskriisin sitten toisen maailmansodan. Presidentti Volodymyr Zelenskyi on keskittynyt ukrainalaisten yhdistämiseen, taisteluun menetettyjen alueiden palauttamiseksi ja EU-jäsenyyden edistämiseen.

YLIOPISTO

VAASAN YLIOPISTO

Kaupunkitutkimuksen asiantuntija Sampo Ruoppila aloittaa Vaasan yliopiston työelämäprofessorina

VALTIOTIETEIDEN TOHTORI Sampo Ruoppila on nimetty Vaasan yliopiston uudeksi työelämäprofessoriksi. Hänen erityisalanaan on kaupunkitutkimusyhteistyö, ja hän keskittyy tehtävässään vahvistamaan yliopiston ja Vaasan kaupungin välistä yhteistyötä.

Ruoppila tuo professuuriinsa laajan kokemuksen kaupunkitutkimuksesta, tutkimusyhteistyöstä ja kaupunkipolitiikan käytännöistä. Hän on työskennellyt muun muassa tutkijana Helsingin yliopistossa, kaupunkitutkimusohjelman johtajana Turun yliopistossa ja kaupungissa sekä vierailevana professorina Milanon Politecnicossa. Hän toimii tällä hetkellä myös osa-aikaisena tutkijana Helsingin yliopistossa ja osakkaana SpinUnit Lab Oy:ssä, joka erikoistuu älykkääseen kaupunkisuunnitteluun.

Tavoitteena vahvempi yhteys yliopiston ja kaupungin välille

Ruoppilan tehtävänä on kehittää

niin kutsuttua ”Vaasan mallia”, jossa yliopiston osaamista hyödynnetään entistä systemaattisemmin kaupungin kehittämisessä.

– Vaasan seudulla on kunnianhimoisia tavoitteita vihreän siirtymän ja kasvun saralla. Kilpailukykyiset yritykset tarvitsevat elinvoimaista kaupunkia. Tutkimustiedon hyödyntäminen päätöksenteossa on avainasemassa, ja haluan rakentaa yhteistyötä, joka hyödyttää sekä yliopistoa että kaupunkia, Ruoppila sanoo.

Hän korostaa, että kaupunkien ja yliopistojen yhteistyöllä on maailmanlaajuisesti suuri merkitys aluekehityksessä. Vaasassa yhteistyö on jo nähtävissä esimerkiksi EnergyVaasa-klusterissa, jossa yliopisto toimii yritysten ja viranomaisten kanssa.

Pitkäjänteistä yhteistyötä hankkeiden ulkopuolelle

Ruoppilan mukaan keskeistä on kehittää yhteistyömalleja, jotka eivät riipu yksittäisistä hankkeista vaan perustuvat

pitkäjänteiseen toimintaan.

– Vaasan yliopistossa tehdään jo merkittävää kaupunki- ja aluekehitystutkimusta. Haluan tuoda tähän systemaattisuutta ja lisätä yhteiskunnallista vaikuttavuutta, hän kertoo.

Ruoppilalla on laaja julkaisutoiminta ja kansainvälistä kokemusta kaupunkitutkimuksen alalta. Hän on dosentti Turun yliopistossa ja toiminut useiden väitöskirjojen ohjaajana.

– Odotan innolla uusia keskusteluja siitä, miten tutkimusyhteistyötä voidaan kehittää Vaasassa entistä tehokkaammaksi, Ruoppila sanoo.

Työelämäprofessori on osa-aikainen ja kestää kaksi vuotta. Se kuuluu johtamisen akateemiseen yksikköön.

KUVA: Vaasan yliopiston työelämäprofessori Sampo Ruoppila. Kuva: Olli-Pekka Orpo. Kuva vapaasti käytettävissä.

HYVINVOINTIALUE

HYVINVOINTIALUE

Hyvinvointialue: Vaasan sairaala-alueella alkaa T-rakennuksen peruskorjaus

VAASAN KESKUS-SAIRAALAN alueella sijaitsevaa T-rakennusta ryhdytään peruskorjaamaan alkusyksystä 2025. Rakennus on valmistunut vuonna 1995, ja remontti koskee sen 2. ja 3. kerrosta.

Työmaa rajataan ulkona T-pääsisäänkäynnin ja asiakasapteekin väliselle alueelle, mutta molemmat pysyvät normaalisti käytössä remontin ajan.

Uudet tilat synnytyksille ja naistentautien hoidolle

Peruskorjauksen jälkeen tiloihin siirtyvät synnytyssalit, Seri-tukikes-

kus sekä synnytys- ja naistentautien osasto. Lisäksi T-pääaulan yhteyteen tulee uusi tila OLKA-toiminnalle ja potilasjärjestöille. Muutto uusittuihin tiloihin on suunniteltu alkuvuoteen 2027.

Synnytyssalien määrä pysyy samana, mutta niihin tulee enemmän synnytysammeita. Osastolla suurin muutos on se, että kaikki potilashuoneet saavat oman wc- ja suihkutilan.

– Tilat tehdään nykyaikaisiksi ja muunneltaviksi. Henkilökunta on aktiivisesti mukana suunnittelussa, ja myös potilaiden toiveita kuunnellaan, kertoo apulaisosastonhoitaja Jaana Ekebohm.

Suunnittelussa huomioidaan tulevaisuuden tarpeet

Peruskorjauksessa painotetaan asiakaslähtöisyyttä, ergonomiaa ja esteettömyyttä. Myös energiatehokkuus, uudet tekniset ratkaisut sekä kustannustehokas huolto ja ylläpito ovat keskeisiä tavoitteita.

T-rakennuksen muissa kerroksissa olevat toiminnot, kuten fysiatrian yksikkö, jatkuvat ennallaan remontin aikana.

Climate change temperature anomaly
in July 2025 relative to the July
average for the period 1991–2020.
Data source: ERA5. Credit: Copernicus Climate Change Service /

HYVINVOINTIALUE

HYVINVOINTIALUE

Hyvinvointialue: Ikääntyneet saavat äänensä kuuluviin toimintakyvyn arvioinnissa

IKÄÄNTYNEET VOIVAT
Nyt itse arvioida toimintakyvynsä yksinkertaisella verkkolomakkeella. Kysymyksiä ovat terveys, liikkuvuus, ruokailutottumukset, kipu ja sosiaaliset kontaktit. Tavoitteena on innostaa muutoksiin, jotka voivat parantaa arkea.

”Haluamme tukea ikäihmisiä sekä toimintakyvyn että hyvinvoinnin ylläpitämisessä. Kaikki lähtee siitä, että ikääntyneet voivat kertoa, miltä hänestä tuntuu”, kertoo RAI-asiantuntija Ann-Sofi Larsson Pohjanmaan hyvinvointialueelta.

Hyvää tekemistä arjen muutoksissa
Lomakkeen täyttäminen voi olla vii-

sasta, jos olet esimerkiksi lopettanut harrastuksen, tapaavat vähemmän ystäviä ja sukulaisia tai koet arjen askareiden vaikeutuneen. Syynä voivat olla muistiongelmien, kuulon heikkenemisen, kaatumisen pelko tai muut elämää vaikeuttavat asiat.

Lomakkeen täyttäminen ei automaattisesti johda siihen, että saat palvelua tai terveydenhuollon ammattilaiset ottavat sinuun yhteyttä. Jos tarvitset apua, ota itse yhteyttä terveydenhuoltoon. Tukea on saatavilla

Pohjanmaalla on monia ikääntyneitä tukevia palveluita, kuten apuvälinepalvelut, kotikuntoutus, seniorineuvonta ja muistipoliklinikka. Halutessasi voit antaa terveydenhuollon henkilökunnalle luvan lukea lomakkeella olevat vastaukset.

Vastauksia voi käyttää myös anonyymisti hyvinvointialueen ja kuntien välisten palveluiden ja yhteistyön kehittämisessä.

Lisätietoa ja ohjeita löytyy pohjanmaanhyvinvointi.fi.

Oletko 65+?

Nyt voit itse arvioida terveyttäsi, liikkuvuuttasi ja arkeasi yksinkertaisella verkkolomakkeella.

☐ Auttaa sinua näkemään, mikä toimii hyvin ja mitä voidaan parantaa.

☐ Sinä päätät, näkeekö terveydenhuollon tarjoaja vastauksesi.

Lisätietoja: pohjanmaanhyvinvointi.fi

KOULUT

KOULUT ALKAVAT

Ensiluokkalaisten määrä jatkaa laskuaan – syksyllä koulun aloittaa 51 000 lasta

EKALUOKKALAISTEN määrä on vähentynyt kaikissa Manner-Suomen maakunnissa vuosien 2020–2024 välisenä aikana. Lukumääräisesti eniten vähennystä, yli 1 000 oppilasta, on Uudellamaalla, jossa on suurin oppilasmäärä. Suhteellisesti eniten ekaluokkalaisten määrä on kuitenkin laskenut Kymenlaaksossa (20 %), Keski-Suomessa (18 %) ja Kainuussa (17 %).

Kaikkiaan perusopetuksen vuosiluokilla 1–9 opiskelee vuosittain noin 546 000 oppilasta. Heistä 6 % opiskelee ruotsinkielisessä oppilaitoksessa. Peruskoulun oppilasta 12 %:lla äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Vieraskielisten oppilaiden osuus on tasaisesti kasvanut.

Lisäksi vuosittain 7 500 henkilöä opiskelee perusopetuksen oppimäärää tai oppiaineita aikuisten perusopetuksessa.

Maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille tarkoitettussa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opiskelee vuosittain yli 10 000 oppilasta. Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilaiden määrä on parina viime vuonna laskenut. Yksityy taustalla on Ukrainasta tulleiden lasten ja nuorten määrän lasku.

Lukiokoulutuksessa opiskelijoiden kokonaismäärä on kasvanut tasaisesti

Lukio-opintonsa tänä syksynä aloittavia on arviolta yli 37 000. Luku on pysytellyt likimain samana viime vuosina. Arviossa ovat mukana lukiokoulutuksen

ylioppilastutkintoon johtavan aikuisten oppimäärän mukaan opiskelevat.

Lukiokoulutuksen opiskelijoiden kokonaismäärä on sen sijaan kasvanut tasaisesti. Vuonna 2024 lukioissa oli yhteensä noin 112 200 opiskelijaa, kun edellisellä vuonna heidän määränsä oli 111 400. Opiskelijoiden kokonaismäärän kasvu ja aloittaneiden määrän pysyminen ennallaan tarkoittaa sitä, että yhä useampi opiskelija käyttää opintoihinsa yli kolme vuotta.

Opiskelijoiden kokonaismäärän kasvusta huolimatta aikuisten oppimäärän mukaan ylioppilastutkintoon tähtääviä opintoja opiskelevien määrä on vuodesta 2021 vähentynyt noin 600 henkilöllä. Vuonna 2024 heitä oli noin 11 100.

Lukumäärällisesti eniten lukiossa opiskelevien määrä on vuosina 2020–2024 kasvanut Uudellamaalla, lähes 3 300 opiskelijan verran. Suhteellisesti eniten kasvua on ollut Keski-Pohjanmaalla (10 %) ja Pohjois-Pohjanmaalla (5 %). Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä on vähentynyt sekä määrällisesti että suhteellisesti eniten Etelä-Savossa (23 %).

Vuonna 2024 lukiokoulutuksen opiskelijoista 42 % oli miehiä ja 58 % naisia.

Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa aloittavien määrä pysyy tasaisena

Ammatilliseen perustutkintoon tähtäävässä koulutuksessa opintonsa aloittaa vuosittain elokuussa yleensä noin 40 000 opiskelijaa. Vuodesta 2020 lähtien 8–9 % tästä joukosta on suorittanut perustutkinnon osia. Ammatillisen perustutkinnon opiskelun voi aloittaa pitkin vuotta, mutta elokuussa aloittavien osuus on tyypillisesti ollut

noin kaksi kolmasosaa koko vuoden aikana aloittaneista.

Ammatti- tai erikoisammattitutkinnon opinnot aloittaa vuosittain elokuussa yleensä yli 4 000 opiskelijaa, tosin vuonna 2024 heitä oli 3 800. Näistä ammatti- tai erikoisammattitutkinnon aloittaneista 16–19 % on ollut vuodesta 2020 lähtien tutkinnon osien suorittajia.

Kuluvan vuoden elokuussa ammatilliset opintonsa aloittavien tarkka määrä tiedetään syyskuun alussa. Koulutuksen aloittajissa on mukana myös muita kuin saman vuoden keväänä perusopetuksen päättäneitä.

Vuonna 2024 ammatillisen perustutkinnon opiskelijoista 19 % oli vieraskielisiä. Heistä 40 % opiskeli terveys- ja hyvinvointialalla ja 21 % palvelualalla. Vieraskielisten osuus on noussut tasaisesti vuodesta 2020, jolloin se oli 14 % kaikista opiskelijoista.

Kaikista ammatillisista perustutkintoa opiskelleista 49 % oli naisia, mutta ammatti- ja erikoisammattitutkinnon aloittaneissa naisten osuus oli 59 %. Suosituin ala perustutkintoa suorittavilla naisilla on terveys- ja hyvinvointiala, jolla 39 % naisopiskelijoista opiskelee. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa taas naisten suosikkina on kaupan ja hallinnon ala, jolla opiskelee 41 % naisopiskelijoista.

Vastaavasti miehiä opiskelee eniten tekniikan alalla: näin tekee 45 % ammatillisista perustutkintoa ja 32 % ammatti- ja erikoisammattitutkintoa opiskelevista miehistä. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa kaupan ja hallinnon ala on myös miesten suosiossa, sillä kolmasosa heistä opiskelee tällä alalla.

lähde: Opetushallitus

ILMASTONMUUTOS

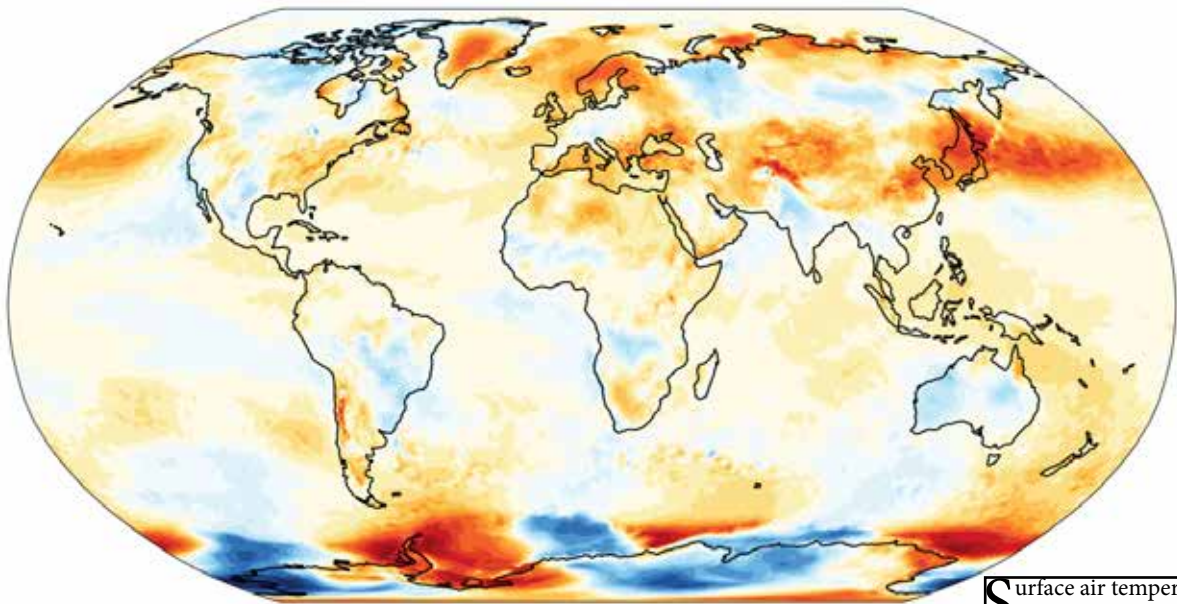
ILMASTONMUUTOS

Copernicus: Kolmanneksi lämpimin heinäkuu merkitsee pientä poikkeamista maapallon lämpötilaennätyksistä

Surface air temperature anomaly • July 2025

Reference period: 1991–2020 • Data: ERA5 • Credit: C3S/ECMWF

Surface air temperature anomaly for July 2025 relative to the July average for the period 1991–2020. Data source: ERA5. Credit: Copernicus Climate Change Service /

PROGRAMME OF
THE EUROPEAN UNION

WORLDWIDE BY

COPERNICUKSEN ilmastomuutospalvelun uusien tietojen mukaan heinäkuu 2025 oli maailman kolmanneksi lämpimin heinäkuu. Kuukauden keskimääräinen maapallon pintalämpötila oli 16,68 °C, mikä on 0,45 °C lämpimämpi kuin tyypillinen heinäkuu vuosina 1991–2020.

Vaikka heinäkuu 2025 oli hieman kylmempi kuin ennätyslämpimät heinäkuun kuukaudet 2023 ja 2024, se oli silti 1,25 °C lämpimämpi kuin esiteollisella kaudella 1850–1900 keskimäärin. Tämä tarkoittaa, että vaikka maapallon lämpötila laskisi hieman, pitkän aikavälin lämpenemistrendi jatkuu.

Eurooppa tunsi kuumuuden – erityisesti pohjoisessa

Heinäkuu 2025 oli myös Euroopassa epätavallisen lämmin. Maan keskilämpötila oli 1,30 astetta normaalia korkeampi. Pohjois-Euroopassa, erityisesti Ruotsissa ja Suomessa, maata koetteli ankarat helleaallot. Kaakkois-Eurooppa kärsi myös helleaalloista ja metsäpaloista, ja Turkki raportoi uudesta kansallisesta ennätyksestä 50,5 astetta.

Joissakin osissa Eurooppaa, kuten Keski-Euroopassa, Länsi-Venäjällä ja osassa Espanjaa, oli keskimääräistä viileämpää.

Muu maailma: vaihtelevat lämpötilat

Euroopan ulkopuolella keskimääräistä korkeampia lämpötiloja nähtiin muun muassa Himalajalla, Kiinassa ja Japanissa. Toisaalta keskimääräistä alhaisempia lämpötiloja mitattiin osis-

sa Etelämannerta sekä Pohjois- ja Etelä-Amerikassa, Intiassa, Australiassa ja osissa Afrikkaa.

Ilmastoasiantuntijoiden varoitus

Copernicuksen ilmastomuutospalvelun johtaja Carlo Buontempo kommentoi:

”Vaikka ennätyskuukausien putki on katkennut, ilmastomuutos ei ole pysähtynyt. Koimme edelleen äärimmäistä kuumuutta ja tuhoisia tulvia heinäkuussa. Jos emme vähennä kasvihuonekaasupäästöjä nopeasti, voimme odottaa lisää lämpötilaennätyksiä ja pahentavia vaikutuksia.

Tietoja Copernicuksesta: Copernicuksen ilmastomuutospalvelua (C3S) ylläpitää Euroopan keskipitkän säänusteen keskus, ja sitä rahoittaa EU. Se tarkkailee ilmastoa satelliitti- ja säätietojen avulla eri puolilta maailmaa.

TERVEYS

RUOKAVALIO JA TERVEYS

Kaksi omenaa päivässä on hyväksi terveydelle

Sanonta ”omena päivässä pitää lääkärin loitolla” saattaa tarvita päivitystä, sillä uudet tutkimukset viittaavat siihen, että kahden omenan päivittäinen nauttiminen tarjoaa vielä suurempia terveyshyötyjä. Gastroenterologi tohtori Joseph Salhab korostaa, että runsaasti kuitua ja antioksidantteja sisältävät omenat edistävät maksan terveyttä, syövän ehkäisyä, painonhallintaa ja aineenvaihdunnan toiminnan parantamista (Salhab 2023). Tässä artikkelissa tarkastellaan tieteellistä näyttöä, joka tukee väitettä, jonka mukaan kaksi omenaa päivässä voi parantaa yleistä hyvinvointia.

Kahden omenan terveyshyödyt päivässä

1. Maksan terveys ja vähentynyt rasva-maksasairauden riski

Omenat sisältävät polyfenoleja, erityisesti flavonoideja ja pektiiniä, joiden on osoitettu vähentävän maksan rasvan kertymistä. The American Journal of Clinical Nutrition -lehdessä julkaistussa tutkimuksessa havaittiin, että omenan polyfenolit vähentävät merkittävästi oksidatiivisen stressin ja tulehduksen markkereita maksassa (Koutsos et al. 2015). Tohtori Salhab huomauttaa, että

”omenoiden antioksidantit ja kuidut auttavat vähentämään maksasairauksien riskiä” (Salhab 2023).

2. Paksusuolen syövän ehkäisy

Omenoiden korkea kuitupitoisuus edistää suoliston terveyttä lisäämällä hyödyllisiä bakteereja ja vähentämällä syöpää aiheuttavia yhdisteitä paksusuoleissa. Public Health Nutrition -lehdessä julkaistussa meta-analyysissä todettiin, että säännöllinen omenoiden kulutus liittyy 20 % pienempään paksusuolen syövän riskiin (Fabiani et al. 2016). Tohtori Salhab korostaa, että ”omenoiden suojaavat yhdisteet vähentävät paksusuolen syövän riskiä” (Salhab 2023).

3. Parempi kolesterolin ja verensokerin hallinta

Omenat sisältävät runsaasti liukoista kuitua, erityisesti pektiiniä, joka sitoutuu suoliston kolesteroliin ja helpottaa sen erittymistä. JAMA Internal Medicine -lehdessä tehty tutkimus osoitti, että päivittäinen omenan saanti alentaa LDL-kolesterolia jopa 10 % (Hyson et al. 2015). Lisäksi omenakuidun hidas ruoansulatus auttaa vakauttamaan verensokeritasoja, mikä vähentää diabeteksen riskiä (Salhab 2023).

4. Painonhallinta ja kylläisyys

Omenoiden kuitu- ja vesipitoisuus lisää kylläisyyttä ja vähentää kalorien kokonaissaantia. Appetite-lehdessä tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että osallistujat, jotka söivät omenoita ennen ateriaa, kuluttivat vähemmän kaloreita kuin ne, jotka eivät sö-

neet (Flood-Obbagy ja Rolls 2009). Tohtori Salhab toteaa, että omenat ovat ”loistava välipala painonhallintaan” (Salhab 2023).

5. Mielenterveyshyödyt

Fyysisen terveyden lisäksi omenat voivat tukea myös henkistä hyvinvointia. Singaporen kansallisen yliopiston tutkimuksessa havaittiin, että hedelmien, mukaan lukien omenoiden, kulutus on yhteydessä pienempään masennusriskiin iäkkäillä aikuisilla (Goh et al. 2022).

Tieteellinen näyttö tukee vahvasti kahden omenan päivittäisen kulutuksen terveyshyötyjä. Maksan suojauksesta mielen terveyteen omenat ovat kustannustehokas ja luonnollinen tapa parantaa yleistä hyvinvointia. Kuten tohtori Salhab toteaa, ”Kaksi omenaa päivässä voi parantaa merkittävästi monia terveyden osa-alueita” (Salhab 2023).

LÄHTEET:

Fabiani, Roberto, Minelli Liliana, and Patrizia Rosignoli. 2016. ”Apple Intake and Cancer Risk: A Systematic Review and Meta-Analysis of Observational Studies.” Public Health Nutrition 19 (14): 2603–2617.

Flood-Obbagy, Julie E., and Barbara J. Rolls. 2009. ”The Effect of Fruit in Different Forms on Energy Intake and Satiety at a Meal.” Appetite 52 (2): 416–422.

Goh, Xin Yi, Li Ling Tan, and Ee-Heok Kua. 2022. ”Fruit Consumption and Depression in Older Adults: Findings from the National University of Singapore Aging Study.” Journal of Affective Disorders 300: 246–252.

Hyson, Dianne A., David J. A. Jenkins, and Mark A. Pereira. 2015. ”The Effect of Apple Fiber on Lipid Metabolism in Healthy Individuals.” JAMA Internal Medicine 175 (4): 645–651.

Koutsos, Athanasios, Julie A. Lovegrove, and Kieran M. Tuohy. 2015. ”Apples and Cardiovascular Health—Is the Gut Microbiota a Core Consideration?” The American Journal of Clinical Nutrition 101 (2): 251–259.

Salhab, Joseph. 2023. ”Why You Should Eat 2 Apples a Day.” Instagram post, August 4. Accessed October 10, 2023. <https://www.instagram.com/drjosephsalhab/>.

Huomautus lukijoille: Tämä artikkeli on tarkoitettu vain tiedoksi, eikä se korvaa ammattimaista lääketieteellistä neuvontaa. Kysy aina neuvoa lääkäriltäsi, jos sinulla on kysyttävää sairaudesta.

ASTRONOMIA

ASTRONOMIA

Katso ylöspäin! Perseidien meteoriparvi valaisee elokuiset yöt

Joka vuosi elokuussa taivas tarjoaa yhden suurimmista esityksistään – Perseidien meteoriparven. Tänä vuonna se saavuttaa huippunsa maanantain 12. ja tiistain 13. elokuuta välisenä yönä, ja tähtitieteilijät ennustavat erityisen voimakasta spektaakkelia. Ihanteellisissa olosuhteissa voit odottaa jopa 90 ”tähtenlenttoa” tunnissa.

Kosminen kohtaaminen

Perseidit syntyvät, kun Maa ylittää pyrstömäisen pölyn ja pienten hiukkasten vanan, jonka komeetta Swift-Tuttle on jättänyt jälkeensä kiertoradallaan. Nämä pölyhiukkaset, jotka eivät yleensä ole hiekanjyviä suurempia, syöksyvät Maan ilmakehään noin 60 kilometrin sekuntinopeudella. Kitka saa ne lämpenemään ja tuhoutumaan silmänräpäyksessä – ja juuri tämän tulisen matkan näemme kirkkaina raitoina taivaalla.

Nimi ”Perseidit” tulee Perseuksen tähdistöstä, jossa sijaitsee niin sanottu meteoriparven säteily – piste taivaalla, josta raidat näyttävät lähtevän.

Milloin ja mistä etsiä?

Suomessa Perseidit näkyvät parhaiten maan etelä- ja keskiosissa, sillä pohjoisen valoisat kesäyöt voivat vielä häiritä näkyvyyttä. Paras aika katsoa on keskiyön ja aamunkoiton välillä, jolloin säteily on korkeimmillaan taivaalla ja näkyvien meteorien määrä kasvaa.

Haluatko maksimoida kokemuksen? Etsi paikka, jossa on selkeä horisontti ja minimaalinen valosaaste. Rakennusten valaistus, katuvalot ja valaistut julkisivut voivat vähentää huomattavasti näkemäsi meteorien määrää. Ursa Astronomical Society suosittelee Skywardenin havaintopalvelun käyttöä pimeiden pisteiden löytämiseen.

Vaasassa Söderfjärdenissä sijaitseva Meteoriihi on erinomainen havaintopaikka. Täältä on esteetön näkymä kaikkiin suuntiin ja runsaasti tilaa sekä tähtien katseluun että piknikvilteille. Osoite on Marenintie 292.

Täydelliset olosuhteet tänä vuonna

Tänä vuonna Perseidien huippu osuu saman aikaan ensimmäisen neljänneksen kuun kanssa, mikä tarkoittaa, että kuun valo on himmeää eikä häiritse näkyvyyttä. Tämä on onnekas tilanne – muuten voimakas kuu voi hukuttaa himmeämmät meteorit valoonsa.

Lisäksi ruuhkayö on keskellä viikkoa, mikä tarkoittaa usein vähemmän autoja ja

ihmisiä maaseudulla. Jokaisella, joka voi nukkua seuraavan päivän, on kultainen tilaisuus viettää pitkä yö tähtien alla.

Kuinka valmistautua

Perseidien näkeminen ei vaadi kalliita laitteita – päinvastoin, paras työkalu on omat silmäsi. Mutta muutama yksinkertainen valmistelu voi tehdä kokemuksesta vieläkin paremman:

Saavu paikalle ajoissa, jotta ehdit totuttaa silmäsi pimeyteen. Näön sopeutuminen kestää noin 30 minuuttia.

Pukeudu lämpimästi – elokuussakin yöt voivat olla viileitä.

Ota mukaan peitto tai tuoli, jolla voit makaamaan, jotta et saa niskaa kiipeytymään.

Ole kärsivällinen – meteorit tulevat purkauksina, joskus pidemmällä taukoilla välissä.

Enemmän kuin pelkkä valo

Perseidit eivät ole vain tähtitieteellinen tapahtuma – se on myös kulttuurielämys. Monissa kulttuureissa tähdenlentoja pidetään suotuisina, ja nykyaikana se on täydellinen syy kokoontua perheen ja ystävien kanssa viettämään aikaa yhdessä avoimen taivaan alla.

Lapsille se voi olla maaginen johdatus tähtitieteeseen. Kesäiltana ulkona makaaminen, ylös katsominen ja odottaminen äkillisestä, ohikiitävästä raidasta taivaalla on muistutus pienestä paikastamme maailmankaikkeudessa – ja sen kauneudesta.

Toistuva spektaakkeli

Perseidit toistuvat joka vuosi, mutta voimakkuus vaihtelee sen mukaan, kuinka tiheä hiukkaskenttä on ja miltä olosuhteet maapallolla näyttävät. Vaikka vuoden 2025 meteoriparvi ei ole historian voimakkain, ennusteet viittaavat epätavallisen selkeään ja kirkkaaseen huippuun.

Varaa siis kalenteriisi elokuun 13. päivän yö, sammuta puhelimesi näytön valo ja käännä katseesi koilliseen. Pienellä tuurilla näet noin kymmenen meteoria muutamassa minuutissa – jotkut lyhyitä, pitkiä ja kimaltelevia ja ehkä yhden tai toisen punertavan sävyisiä.

Taivaan oma ilotulitus odottaa.

RAKENNUSPROJEKTIT

TEE SE ITSE RAKENTAJAT

Hyvä muistaa jos haluat rakentaa varaston! Muistutus tee-se-itse-rakentajille

KESÄ ON TÄYDELLINEN Kaika rakennusprojekteille, mutta muista tarkistaa säännöt ennen kuin alat rakentaa – erityisesti jos tonttisi sijaitsee maantien lähellä! Vaikka uusi rakentamislaki (2025) helpotti pienten rakennusten lupakäytäntöjä, maantien suoja-alueelle rakentaminen vaatii edelleen erillisen luvan ELY-keskukselta.

Mikä on tien suoja-alue?

Suoja-alue on tiealueen vieressä oleva vyöhyke, jolla rakentaminen on rajoitettu liikenneturvallisuuden ja tienpidon vuoksi. Sen leveys riippuu tien tyypistä:

Valta- ja kantatiet: 30 metriä

Moottoritiet: 50 metriä

Seutu- ja yhdystiet: 20 metriä

Etäisyys mitataan tien keskilinjasta, ja alueelle ei saa rakentaa mitään – ei

edes aitaa tai vajaa – ilman ELY-keskuksen myöntämää poikkeuslupaa.

Uudistus helpotti pienten rakennusten sääntöjä

Vuoden 2025 alusta lähtien alle 30 neliön varastot, autotallit ja saunat eivät enää vaadi rakennuslupaa, kunhan ne:

Eivät ole asuinkäyttöön tarkoitettuja.

Noudattavat kaavaa ja rakennusjärjestystä (esim. etäisyydet tontin rajoihin).

Samoin alle 50 neliön katosrakennelmat on nyt mahdollista pystyttää ilman byrokratiaa.

Maantien läheisyys? Tarkista lupa!

Jos tonttisi rajoittuu maantiehen, suoja-alueen rajoitukset koskevat edelleen. Esimerkiksi:

Haluat rakentaa 25 neliön varaston maantien viereen. Uuden lain mukaan rakennuslupaa ei tarvita, mutta jos rakennus sijoittuu suoja-alueelle (esim. alle 30 metrin päähän valtatie-

keskilinjasta), tarvitset ELY-keskuksen poikkeusluvan.

Lupaa haettaessa arvioidaan, aiheuttaako rakentaminen vaaraa liikenteelle tai haittaa tiehuollolle. Prosessiin kuuluu naapureiden kuuleminen ja sijaintikartan (asemapiirros) laatiminen.

Vinkki rakentajille

Mittaa etäisyys tiestä – Onko tonttisi osa suoja-aluetta?

Kysely ELY-keskuksesta – Varmista vaatimukset ennen rakentamisen aloittamista.

Noudata sääntöjä – Vaikka lupaa ei tarvitsisi, etäisyydet ja turvallisuus ovat tärkeitä.

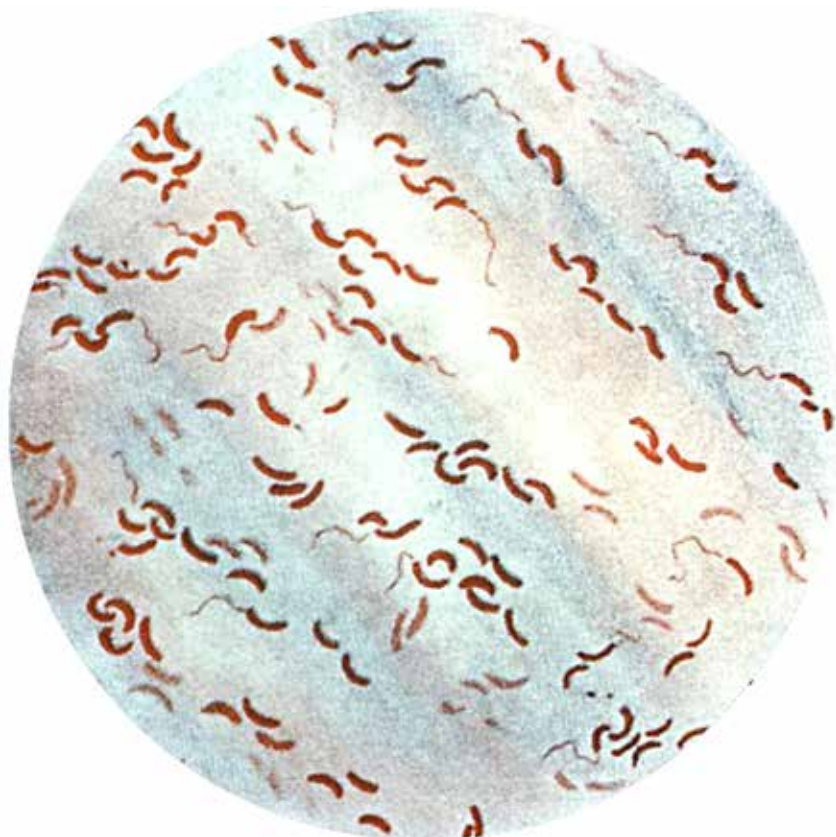
Älä anna yllätysten hidastaa kesäisiä rakennusunelmia – tarkista säännöt ja nauti onnistuneesta projektista!

Lähde: Kaakkois-Suomen ELY-keskus

SAIRAUDET

TAUDIT

THL varoittaa: Merivedestä voi saada vibrioosi-tartunnan

PITKÄÄN JATKUNUT helleaalto on nostanut vesien lämpötiloja, ja Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) varoittaa, että tämä lisää riskiä sairastua vibrioosiin Itämeren rannikolla. Erityisesti immuunipuolustukseltaan heikentyneitä henkilöitä kehoitetaan välttämään uimista, mikäli heillä on ihorikkoja tai haavaumia.

Neljä vakavaa tapausta heinäkuussa

Heinäkuussa Suomessa on raportoitu neljä vakavaa vibrioositapausta. Bakteeria on löydetty verestä, ja tartunnat ovat peräisin Etelä- ja Lounais-Suomen rannikolta. Kaikissa tapauksissa tartunta on saatu toden-

näköisesti uudessa ihorikon kautta. Aiempina hellekesinä, kuten vuosina 2014, 2018 ja 2021, on myös todettu enemmän vibrioositapauksia.

Mitä vibrioosi on?

Vibrioosi on Vibrio-suvun bakteerien aiheuttama infektio. Näitä bakteereja esiintyy murtovedessä, kuten Itämeressä, luonnostaan, mutta niiden määrä voi kasvaa huomattavasti lämpimässä vedessä. Makeassa vedessä, kuten järvissä ja joissa, niitä ei ole.

On tärkeää huomata, että uimavesivälitteinen vibrioosi ei ole sama asia kuin kolera.

Miten vibrioosi tarttuu ja mitä oireita se aiheuttaa?

Tartunta saadaan yleensä ihorikon tai avoimen haavan kautta uudessa. Seurauksena on usein paikallinen

ihotulehdus, joka saattaa vaatia antibioottikuurin. Jos elimistön vastustuskyky on alentunut, tulehdus voi edetä nopeasti ja aiheuttaa vakavan, jopa hengenvaarallisen yleisinfektion, kun bakteeri pääsee verenkiertoon.

Vibrioositartunta voi myös aiheuttaa korvatulehduksia tai vatsatautioreita, mikäli merivettä nieläisee. Vatsataudin oireet voivat kestää muutamasta tunnista useisiin päiviin.

Riskialueet

THL seuraa tilannetta ja arvioi riskejä yhteistyössä Euroopan tautikeskus ECDC:n kanssa. Tällä hetkellä kohonnut vibrioosiriski on erityisesti Pohjois-Pohjanmaan, Varsinais-Suomen, Ahvenanmaan, itäisen Uudenmaan, Helsingin sekä Kymenlaakson rannikkoalueilla. Muilla Suomen rannikkoalueilla riski on tällä hetkellä keskitasoa. Riski pysyy kohonneena niin kauan, kuin meriveden pintalämpötila on korkea.

Kuva; Vibrio cholerae -gramvärjäys CDC.jpg

Tämä kuva esittää Gram-värjätystä näytteestä otetun mikrovalokuvan, joka paljastaa lukuisten siimallisten Vibrio cholerae -bakteerien, jotka tunnetaan myös nimellä Vibrio comma -bakteerit, läsnäolon. Tämä erityinen V. cholerae -kanta aiheuttaa aasialaista koleraa. Huomaa näiden organismien ominainen pilkkumuoto. CDC

Public Domain

TEKOÄLY

TEKOÄLYMUSIIKKI

Vuoden 2025 parhaat tekoälymusiikkigeneraattorit – rap-biiteistä oopperan mestariteoksiin

KUVITTELE 16-VUOTIKAS aloitteleva räppäri, joka haluaa luoda seuraavan virus-hitin, mutta ei tiedä kuinka tuottaa biittejä. Tai eläkkeellä oleva musiikinopettaja, joka haaveilee oopperan säveltämisestä, mutta jolla ei ole teknisiä taitoja. Ehkä jopa podcaster, joka etsii täydellistä taustaraitaa maksamatta kalliita lisenssimaksuja. Vuonna 2025 tekoälymusiikkigeneraattorit ovat kehittyneet niin pitkälle, että ne voivat tehdä kenestä tahansa – musiikillisesta koulutuksesta riippumatta – säveltäjän.

Mutta kun tarjolla on niin monia vaihtoehtoja, mitkä tekoälytyökalut todella erottuvat joukosta? Testasimme parhaita alustoja löytääksemme vuoden 2025 parhaat tekoälymusiikkigeneraattorit, jotka vastaavat erilaisiin tarpeisiin, genreihin ja taitotasoihin.

Suno AI 3.0 – Tekoälyn luomien kappaleiden kuningas

Suno AI teki aaltoja vuonna 2024 kyvyllään luoda kokonaisia kappaleita – sanoituksia, laulua ja instrumentaaleja – yksinkertaisista tekstikehoteista. Vuonna 2025 Suno AI 3.0 on hionut algoritmejaan tuottaakseen entistä luonnollisemman kuuloista laulua ja genrekohtaisia sävellyksiä.

Paras: Aloitteleville laulajille, laulun tekijöille ja sisällöntuottajille.

Miksi se on hienoa: Kirjoita kehote, kuten ”pirteä pop-punk-kappale kesäakkaudesta”, ja Suno luo kokonaisen kappaleen sekunneissa.

Täydellinen: Teiniräppärimme, joka juuri kirjoitti ”kovaa lyövää trap-biittiä aggressiivisella virtauksella” ja sai studiolaatuisen demon muutamassa minuutissa.

Udio Pro – Paras tekoälymusiikin yhteistyötyökalu

Udio otti erilaisen lähestymistavan keskittymällä ihmisen ja tekoälyn yhteistyöhön. Sen vuoden 2025 ”Pro”-version avulla käyttäjät voivat aloittaa melodialla, hyräillä sävelmää tai jopa ladata karkean tallenteen, jonka tekoäly sitten jalostaa kiillotetuksi kappaleeksi.

Paras: Muusikot, jotka haluavat tekoälyapua täyden automaation sijaan.

Miksi se on hienoa: Udion ”Smart Remix” -ominaisuus voi muuttaa yksinkertaisen pianoriffin täydelliseksi orkesterisovituksiksi tai syntetisaattoripainotteiseksi EDM-pudotukseksi.

Täydellinen: Oopperaa rakastava seniorimme, joka hyräili aariaideaa ja katsoi Udion muuttavan sen laajaksi, orkestroiduksi kappaleeksi, jossa on synteettistä oopperalaulua.

AIVA 4.0 – Klassisen musiikin ja elokuvamusiikin asiantuntija

Vaikka monet tekoälytyökalut keskittyvät pop- ja elektroniseen musiikkiin, AIVA 4.0 on edelleen klassisen, jazzin ja elokuvasävellysten suosikki. Indie-elokuvantekijät, pelinkehittäjät ja jopa ammattisäveltäjät käyttävät sitä inspiraationa.

Paras: Säveltäjille, elokuvantekijöille ja pelikehittäjille.

Miksi se on hienoa: AIVAn ”Emotion Engine” antaa käyttäjille mahdollisuuden säätää kappaleen tunnelmaa (esim. ”melankolisempi” tai ”sankarillinen kliimaksi”), mikä tekee siitä ihanteellisen kohtausten säveltämiseen.

Tekoälymusiikin tulevaisuus?

Vaikka tekoälymusiikkityökalut eivät vielä pysty täysin korvaamaan ihmisen luovuutta, niistä on tullut korvaamattomia avustajia, jotka auttavat aloittelijoita luomaan ammattimaisilta kuulostavia kappaleita ja antavat asiantuntijoille uusia tapoja kokeilla.

Paras osa? Useimmat näistä työkaluista tarjoavat ilmaisia tasoja, joten kuka tahansa voi aloittaa säveltämisen jo tänään. Olitpa teini-ikäinen räppäri, eläkkeellä oleva oopperaharrastaja tai vain joku, joka rakastaa musiikin tekemistä, vuoden 2025 tekoälymusiikkigeneraattoreilla on sinulle jotakin.

KULTTUURI

VAASA LITTFEST

Vaasa LittFest marraskuussa – kulttuurifestivaali, jota kannattaa odottaa

Pajtim Statovci. Foto: Ano Kurki / Otava

Kun marraskuun pimeys laskeutuu Vaasan ylle, kaupunki täyttyy jälleen valosta – kulttuurin, kirjallisuuden ja ajatustenvaihdon muodossa. Vasa LittFest, joka järjestetään 13.–15.11.2025, kokoaa yhteen kirjallisuuden ystävät, huippukirjailijat ja ajankohtaiset teemat ainutlaatuisiksi festivaaliviikonlopuksi.

Vuoden 2025 tema on Raja(t). Se avaa keskustelua fyysisistä, kulttuurisista, kielellisistä ja mielen sisäisistä rajoista – mutta ennen kaikkea niiden ylittämisestä. Kirjallisuus on kautta aikojen liikkunut rajoja pidemmälle, ja juuri se on LittFestin ydintä tänä vuonna.

Ensimmäisten julkistettujen

vieraiden joukossa on useita kotimaisia ja pohjoismaisia tähtinimiä. Finlandia-palkittu Pajtim Statovci tuo festivaaleille viimeisimmän teoksensa *Lehmä* synnyttää yöllä (2024), josta on tullut kansainvälinen menestys. Teoksen käännösoikeudet on myyty mm. Yhdysvaltoihin, Saksaan ja Italiaan. Statovcin aiemmat romaanit, kuten *Kissani* Jugoslavia ja *Bolla*, ovat lumonneet sekä kriitikot että lukijat.

Ruotsista saapuu *Mika-el Niemi*, joka tunnetaan parhaiten August-palkitusta teoksestaan *Populärmusik från Vittula* (2000). Niemi on tarinankerronnan mestari, joka kuvaa elämää Tornionlaaksossa, kolmen kulttuurin risteyksessä. Hänen tuorein romaaninsa *Sten i siden* on sukuromaani, joka sijoittuu pohjoisen karuihin maise-

miin.

Monipuolinen taiteilija *Laura Malmivaara* puolestaan esiintyy yhdessä Vaasan kaupunginorkesterin ja säveltäjä Arttu Takalon kanssa. Esitys yhdistää kirjallisuutta, musiikkia ja näyttämötaidetta. Malmivaara esittää otteita romaanistaan *Iltatähti säestyksen kera* – harvinaisen yhdistelmä kirjallista ilmaisua ja elävää musiikkia.

Kirjailijavieraiden joukossa on myös folkloristi ja *Metsän kansa* -sarjan luoja Mikko Kamula, joka kertoo Suomen historiallisista rajoista. Kamulan historialliset romaanit ammentavat suomalaisesta kansanperinteestä ja vievät lukijan 1400-luvun rajamaille. Sarjan uusin osa *Pohjolan neito* ilmestyi tänä vuonna.

Tietokirjailija ja tiedetoimittaja Marcus Rosenlund tarkastelee festivaaleilla maapallon rajoja. Hänen kirjoissaan liikutaan sääilmiöiden, avaruuden ja mikromaailman rajoilla. Uusimmassa teoksessaan Rosenlund pureutuu maanalaaiseen maailmaan – siihen, mitä löytyy pinnan alta.

Tunnelma ei ole kuitenkaan pelkästään vakava. Lavalle nousee myös suosittu *mur-relyyrikko* ja kirjailija Heli Laaksonen, jonka esitys nähdään Vaasan kaupungintalossa. Laaksosen lämmin huumori ja luontorakkaus näkyvät hänen runoissaan ja

proosassaan – kuten teoksissa *Pulu uis* ja *Luonnos*.

Yksi festivaalin erikoisiltoista vie kuulijat mystiikan ja rikoshistorian maailmaan. Kirjailijapari Tiina ja Marko Hautala haastattelevat uskontotieteilijä Tuomas Äystötä, jonka true crime -henkinen teos *Paholaisen perilliset* (2025) käsittelee satanismipaniikin historiaa. Illan paneelissa myyttien ja magian maailmaan sukeltavat myös etnologi ja kirjailija Jenna Kostet, tunnettu nykynöitä Kuparikettu sekä kirjailija ja käsityöläinen Riina Peltonen, joka on tutkinut Pohjanmaan taika- paikkoja.

– Ohjelma antaa mahdollisuuden pohtia identiteettiä, politiikkaa, historiaa ja yhteiskuntaa sekä yksilöllisestä että globaalista näkökulmasta. Haluamme herättää keskustelua myös kirjallisuuden ulkopuolella, sanoo kulttuurituottaja Ilkka Nyqvist.

Vasa LittFest ei ole vain kirjallisuustapahtuma – se on kohtaamispaikka, jossa rajat ylitetään ajatuksin, kielellisesti ja sukupolvien välillä. Tapahtuman koko ohjelma julkaistaan syksyn aikana osoitteessa vasa.fi/littfest.

Vaasa LittFest 2025 – festivaali, joka ylittää rajat ja yhdistää ihmiset.

VAASAN YLIOPISTO

VAASAN YLIOPISTO JA VAMK

Vaasan Yliopisto ja VAMK ovat vahvat ja kilpailukykyiset - yhdessä

Vaasan yliopisto ja Vaasan ammattikorkeakoulu (VAMK) ovat ottaneet merkittävän askeleen kohti yhteistä tulevaisuutta – uusi korkeakoulukonserni on nyt virallisesti perustettu.

Tämä historiallinen yhdistyminen vahvistuu 70 prosentin yliopiston omistuosuudella VAMK:ssa, jolloin Vaasan kaupungin osuus on 30 prosenttia. Molemmat opilaitokset säilyttävät nimensä, mutta uusi konserniniimi julkistetaan syksyllä.

Tämä strateginen liike luo Pohjanmaalle vahvan, kansainvälisesti kilpailukykyisen korkeakoulu-yhteisön, joka vastaa osaajapulaan ja vahvistaa tutkimuksen vaikuttavuutta. Yhteistyö ei ole uutta – korkeakoulut ovat jo pitkään tehneet tiivistä yhteistyötä erityisesti tekniikan alan opetuksessa, Technobothnian laboratorioiden ja Tritonia-kirjaston kautta.

”Tavoitteemme on luoda kansainvälisesti merkittävä korkeakoulukokonaisuus,

joka tarjoaa opiskelijoille joustavia opintopolkuja ja laadukkaita oppimisympäristöjä aina tohtorikoulutukseen asti,” sanoo Vaasan yliopiston rehtori Minna Martikainen.

Uusi konserni tähtää alueelliseen, kansalliseen ja kansainväliseen vaikuttavuuteen. Resursseja hyödynnetään tehokkaammin, tutkimusryhmiä vahvistetaan ja yhteistyötä yritysten kanssa tiivistetään. ”Kehitämme tutkimusinfrastruktuuria, mikä vahvistaa myös Suomen vientipotentiaalia,” korostaa

VAMK:n toimitusjohtaja Hannu Vahtera.

Tämä yhdistyminen ei ole vain hallinnollinen muutos – se on strateginen investointi tulevaisuuteen, jossa koulutus, tutkimus ja työelämä kohtaavat entistä tehokkaammin.

Kuva: Vaasan yliopiston ja VAMKin kampusalue Palosaaressa. Kuva Vaasan yliopisto. Kuva vapaasti käytettävissä.

VERKOSSA OPISKELU

TEKOÄLYKURSSI

VAMK ja Vaasan Yliopisto tarjoaa tekoälykursin yrittäjille ja muillekin – Maksuton verkkokurssi neuvoa tekoälyn mahdollisuudet liiketoiminnassa

Tekoäly (AI) on muuttamassa yritysten toimintatapoja nopeampaa tahtia kuin koskaan aiemmin. Sen avulla voidaan automatisoida rutiinitehtäviä, parantaa asiakaspalvelua ja jopa luoda kokonaan uusia liiketoimintamalleja.

Mutta miten pk-yritykset ja yksittäiset yrittäjät voivat hyödyntää tekoälyä käytännössä? Vaasan ammattikorkeakoulu (VAMK) ja Vaasan yliopisto tarjoavat nyt ratkaisun: maksuttoman verkkokurssin, joka auttaa tunnistamaan tekoälyn mahdollisuudet omassa liiketoiminnassa.

Tekoäly ei ole enää tulevaisuutta – se on täällä nyt

AI2Business-hankkeen uusi verkkokurssi on suunnattu erityisesti pk-yrityksille, yrittäjille ja kaikille, jotka haluavat oppia, miten tekoälyä voidaan hyödyntää liiketoiminnan kehittämisessä. Kurssi tarjoaa käy-

tännönläheistä tietoa ilman, että osallistujilta vaaditaan syvällistä teknistä osaamista.

”Yritykset kaipaavat konkreettista tietoa tekoälyn hyödyntämisestä. Tavoitteenamme on vauhdittaa tekoälykyvykkyyden rakentumista,” sanoo AI2Business-hankkeen projektipäällikkö Sanna Peltonen VAMK:sta.

Kurssi on saatavilla englanniksi, ja sen voi suorittaa täysin omaan tahtiin. Tämä tekee siitä erityisen joustavan vaihtoehdon kiireisille yrittäjille ja työntekijöille.

Miten tekoäly muuttaa liiketoimintaa?

Monet yritykset näkevät tekoälyn pelkästään työkalujen automatisoinnin välineenä, mutta sen merkitys on paljon laajempi. ”Tekoäly ei ainoastaan tehosta prosesseja, se muuttaa liiketoimintalogiikkaa,” korostaa Vaasan yliopiston professori Marko Kohtamäki.

Kurssilla käsitellään tekoälyä kolmesta eri näkökulmasta:

Liiketoiminta – Miten tekoäly voi tuoda kilpailuetua?

Teknologia – Mitä sovelluksia on olemassa?

Muotoilu – Miten tekoälyratkaisut voidaan suunnitella käyttäjäystävällisiksi?

”Tekoälyn hyödyntämisessä ei ole kyse vain teknologiasta. Jos ratkaisu ei palvele käyttäjää, se jää helposti irralliseksi,” muistuttaa Peltonen.

Käytännön esimerkit: Miten yritykset jo hyödyntävät tekoälyä?

Kurssilla esitellään kolme konkreettista yrityslähtöistä tekoälykokeilua, jotka havainnollistavat tekoälyn käyttöä eri liiketoiminnan osa-alueilla:

Dokumenttien käsittely – Automaattinen tiedonlouhinta ja raporttien luonti.

Hintojen ennustaminen – Dynaamiset hinnoittelumallit markkinatilanteen mukaan.

Tuotannon laadunvalvonta – Koneoppimisen avulla voidaan havaita virheet reaaliajassa.

”Nämä kokeilut perustuvat yritysten todellisiin tarpeisiin ja näyttävät, miten tekoälyä voidaan soveltaa eri toimialoilla,” kertoo Vaasan yliopiston apulaisprofessori Jani Boutellier.

Miten osallistua maksuttoman kurssiin?

Kurssi on tällä hetkellä pilotointivaiheessa, ja siihen voi osallistua ilmaiseksi. Se sopii erityisesti pk-yritysten työntekijöille ja johtajille, mutta kaikille aihe-

esta kiinnostuneille.

Osallistuminen on helppoa:

Rekisteröidy kurssille AI2Business-hankkeen Moodle-alustalla: <https://moodle.muova-digital.net/mod/page/view.php?id=680>

Opiskele omaan tahtiin – materiaali on saatavilla 24/7.

Saat todistuksen suorituksesta, jolla voit osoittaa osaamistasi.

Kurssi on osa EU-rahoitteista AI2Business-hanketta, ja osallistujia pyydetään rekisteröitymään myös hankkeen seurantarjestelmään. Tämä auttaa mittaamaan tekoälykoulutuksen vaikuttavuutta Suomessa.

”Osallistujan ei tarvitse huolehtia yksityiskohdista – ohjaamme jokaista vaiheessa,” vakuuttaa Peltonen.

Tekoäly on tulevaisuutta – ota siitä kiinni jo nyt

Tekoäly tarjoaa yrityksille valtavia mahdollisuuksia, mutta sen hyödyntäminen edellyttää ymmärrystä siitä, miten se sopii omaan liiketoimintaan. Tämän kurssin avulla yritykset voivat ottaa ensimmäiset askeleet tekoälyn maailmaan ilman suuria investointeja.

Onko sinulla yritys, joka haluaa pysyä kehityksen kärjessä? Ilmoittaudu nyt ja aloita oppiminen!

*AI2Business-hanke on osa Euroopan unionin rahoittamia hankkeita, ja sen tavoitteena on edistää pk-yritysten tekoälyosaamista. Lisätietoja hankkeesta: VAMK:n verkkosivut.

TERVEYDENHOITO

KESTÄVÄ TERVEYDENHUOLTO

Omalääkäri ja omahoitaja terveydenhuollon perusta

Terveydenhuollon ammattilaiset näkevät omalääkäri- ja omahoitajamallin keskeisenä ratkaisuna kansalaisten luottamuksen palauttamiseksi horjuvaan terveydenhuoltojärjestelmään.

Kestävä terveydenhuolto -verkon tuoreen selvityksen mukaan pysyvä hoitosuhde mahdollistaisi potilaan yksilöllisemmän kohtaamisen ja hoidon jatkuvuuden parantamisen.

Suomalaisten luottamus terveydenhuoltoon on romahtanut huolestuttavasti viime vuosina. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n Terve Suomi -raportin mukaan vuonna 2024 vain noin puolet suomalaisista luotti terveyspalveluihin, kun vuonna 2020 vastaava osuus oli vielä 76 prosenttia.

Terveydenhuollon tutkimusyhtiö NHG:n touko-kesäkuussa 2025 toteuttamaan kyselyyn vastasi 580 terveydenhuollon ammattilaista. Tutkimusjohtaja Riikka-Leena Leskelän mukaan luottamuksen vahvistaminen edellyttää korjauksia sekä järjestelmän että arjen tasolla.

Pysyvä hoitosuhde ratkaisuna

Useat ammattilaisvastaajat pitivät tärkeimpänä ratkaisuna pysyvää hoitosuhdetta. Malli, jossa omalääkäri ja -hoitaja toimivat työparina, nähtiin keinona turvata hoidon jatkuvuutta ja laatua. Omalääkäri- ja -hoitajamallia kannatettiin vastaajien taustasta riippumatta, ja sen uskottiin mahdollistavan paremmin potilaan yksilöllisen ja kiireettömän kohtaamisen.

Lääkäriliitto on esittänyt kunnianhimoisen tavoitteen: vuoteen 2030 mennessä jokaiselle

suomalaiselle taataan omalääkäri, johon saa helposti yhteyden ja jonka vastaanotolle tarvittaessa pääsee kahdessa viikossa. Tavoitteen saavuttaminen vaatii välitöntä toimeenpanon käynnistämistä.

Luottamusta horjuttavat pitkät odotusajat

Selvityksen mukaan kansalaisten luottamusta terveydenhuoltoon kohtaan horjuttavat erityisesti pitkät odotusajat, resurssien puute ja kokemus huonosta kohtelusta. Vastaajat korostivat tarvetta nopeampaan ajanvaraukseen, hoitoon pääsyyn ja hoidon jatkuvuuteen – samoihin asioihin, joista kansalaiset olivat Terve Suomi -raportissa huolissaan.

Hoitopolkujen tulisi olla selkeitä, hyvin kuvattuja ja edetä johdonmukaisesti. Niistä tulisi viestiä riittävästi ja niiden tulisi olla helposti kenen tahansa löydettävissä. Riittävät henki-

löstöresurssit nähtiin avaimena ammattilaisten työkuorman hallintaan ja jaksamiseen.

Henkilökohtainen kohtaaminen säilytettävä

Vaikka digipalvelut tarjoavat monille tehokkaita kanavia hoidon järjestämiseen, vastaajat korostivat tarvetta säilyttää henkilökohtaisen kohtaamisen mahdollisuus – erityisesti iäkkäille tai erityistä tukea tarvitseville. Monimuotoiset palvelumallit nähtiin ratkaisuna, jolla voidaan huomioida erilaiset tarpeet.

Ammattilaiset näkivät parannettavaa myös potilaan kohtaamisessa. Vastauksissa korostui halu kohdata potilas yksilönä, ei vain tapauksena, ja kohtaamisoin toivottiin myös lisää aikaa.

Universaali järjestelmä vahvistaisi luottamusta

Professori Heikki Hiilamo Helsingin yliopistosta ehdottaa ratkaisuksi universaalia terveydenhuoltojärjestelmää, joka

palvelee kaikkia suomalaisia tasapuolisesti. Universaalilla järjestelmällä hän tarkoittaa sitä, että verorahoilla kustannetaan samantasoisia palveluita kaikille, ilman eriarvoisia kategorioita.

Julkinen terveydenhuolto lisää kansalaisten luottamusta ja on pitkällä aikavälillä myös taloudellisesti kestävin tapa järjestää palvelut, Hiilamo tiivistää. Lisäksi järjestelmään tarvitaan kannustimia, jotka palkitsevat sairauksien ehkäisemisestä, eivät vain niiden hoitamisesta.

THL:n johtava tutkija Liina-Kaisa Tynkkynen korostaa, että luottamuksen heikkeneminen on otettava vakavasti. Hänen mukaansa on tärkeää kuunnella paremmin niin kansalaisia kuin terveydenhuollon ammattilaisia, kun mietitään seuraavia askelia kansallisen ja alueellisen terveydenhuollon uudistamisessa.

ASTRONOMIA

ASTRONOMIA

3I/ATLAS, syksyinen vieras ulkoavaruudesta

Tähtitieteilijät ovat löytäneet merkittävän taivaallisen vierailijan, joka on matkustanut miljardeja kilometrejä ja mahdollisesti miljoonia vuosia päästäkseen aurinkokuntaamme.

Komeetta 3I/ATLAS, jonka NASAn rahoittama ATLAS-teleskooppijärjestelmä löysi ensimmäisen kerran 1. heinäkuuta 2025 Chilessä, on vasta kolmas tunnettu tähtienvälinen kohde, joka on koskaan havaittu.

Termi ”tähtienvälinen” viittaa tähtien väliseen valtavan tilaan, jossa esineet voivat ajelehtia ikuisuuksia kylmässä pimeydessä ennen kuin toisen tähtijärjestelmän painovoima vangitsee ne. Toisin kuin komeetat, jotka ovat peräisin aurinkokunnastamme ja seuraavat ennustettavia elliptisiä kiertoratoja Auringon ympäri, 3I/ATLAS seuraa sitä, mitä tähtitieteilijät kutsuvat hyperboliseksi kiertoradaksi – mikä tarkoittaa, että se kulkee aurinkokuntamme läpi kerran ja jatkaa matkaansa avaruuteen, eikä koskaan palaa.

”Tämä komeetta tulee selvästi aurinkokuntamme ulkopuolelta”, selittää kohteen kiertorataa tutkivat NASAn tutkijat.

Kun seuraamme sen lentorataa taaksepäin, on selvää, että 3I/ATLAS on matkustanut tähtienvälisen avaruuden halki poikkeuksellisen kauan ennen kuin se saapui tänne.

Komeetan löytäminen alkoi itse asiassa useita viikkoja ennen kuin se virallisesti tunnistettiin. Arkistohavainnot useista ATLAS-teleskoopeista ympäri maailmaa ja Kalifornian Palomarin observatorion Zwicky Transient Facilitystä paljastivat, että kohde oli ollut näkyvissä jo 14. kesäkuuta 2025. Löytöhetkellä 3I/ATLAS oli noin 410 miljoonan kilometrin päässä Auringosta, Jupiterin kiertoradan alueella.

Tämän vierailijan tekee erityisen kiehtovaksi sen nopeus ja alkuperä. Tähtienvälinen komeetta syöksyy avaruuden halki noin 137 000 kilometrin tuntinopeudella, nopeus, joka kasvaa lähestyessään Aurinkoa. Tähtitieteilijät ovat todenneet, että 3I/ATLAS lähestyi aurinkokuntaamme Jousimiehestä, tähdistöstä, joka osoittaa galaksimme keskustaan, Linnunrataan.

Komeetan nimeäminen noudattaa vakiintuneita tähtitieteellisiä käytäntöjä. ”3” osoittaa, että se on kolmas tunnettu täh-

tienvälinen kohde ’Oumuamuan (löydetty vuonna 2017) ja 2I/Borisovin (löydetty 2019) jälkeen. Nimitys ”I” merkitsee sen nimenomaan tähtienväliseksi, kun taas ”ATLAS” kunnioittaa sen löytänyttä kartoitusteleskooppijärjestelmää.

Toisin kuin edeltäjänsä ’Oumuamua, joka näytti enemmän asteroidilta, 3I/ATLASilla on selkeitä komeetan ominaisuuksia. Tähtitieteilijät voivat havaita sen aktiivisen ytimen kooman ympäröimänä – kirkkaan kaasuja pölypilven, joka muodostuu, kun komeetan jäinen pinta alkaa haihtua lisääntyvän auringon säteilyn vaikutuksesta. Tämä toiminta vahvistaa, että 3I/ATLAS sisältää haihtuvia aineita, jotka ovat selvinneet pitkästä matkastaan tähtienvälisen avaruuden jäisessä tyhjiössä.

Komeetta ei aiheuta uhkaa maapallolle. Sen lähin lähestyminen planeettaamme on noin 1,8 tähtitieteellisen yksikön päässä – noin 170 miljoonan mailin päässä. 30. lokakuuta 2025 3I/ATLAS saavuttaa lähimmän pisteensä Aurinkoa noin 1.4 tähtitieteellisessä yksikössä, juuri Marsin kiertoradalla, ennen kuin se alkaa poistua aurinkokunnastamme.

Tähtitieteilijät ympäri maail-

maa kilpailevat tutkiakseen tätä kosmista aikakapselia niin kauan kuin voivat. Komeetan pitäisi pysyä maanpäällisten teleskooppien näkyvissä syyskuuhun 2025 asti, minkä jälkeen se kulkee liian läheltä Aurinkoa turvallista havainnointia varten. Se ilmestyy uudelleen Auringon toiselle puolelle joulukuun 2025 alkuun mennessä, mikä tarjoaa viimeisen mahdollisuuden yksityiskohtaiseen tutkimukseen.

Tutkijat ovat erityisen kiinnostuneita komeetan koostumuksen analysoinnista, mikä voisi antaa tietoa muiden tähtijärjestelmien muodostumisprosesseista. 3I/ATLASin kemiallinen allekirjoitus saattaa paljastaa yksityiskohtia sen alkuperäisestä tähtien naapurustosta ja olosuhteista, jotka sinkosivat sen tähtienväliseen avaruuteen miljoonia tai miljardeja vuosia sitten.

Kun tämä syksyn vierailija jatkaa lyhyttä matkaansa kosmisen naapuruston läpi, se toimii muistutuksena galaksimme dynamisesta luonteesta, jossa esineet voivat kulkea tähtien välisiä valtavia etäisyyksiä tarjoten meille toisinaan välähdyksiä laajempaan maailman-kaikkeuteen aurinkokuntamme rajojen ulkopuolella.

Lähde: NASA

WAASAN PÄIVÄLEHTI
Nr 23 Sunnuntaina, 8 kesäkuuta, 2025
ISSN 2954-243X
Kaupunginteatterin vuosi
Uusi aikakausi painonhallinnassa
Mustasaari on halvin mökkeilykunta
Inkeri Julkunen Pohjanmaan museossa
Guillain-Barre
Finlandia-näyttely

WAASAN
PÄIVÄ-
LEHTI

Tervetuloa sanomalehtien uudelle aikakaudelle! Waasan Päivälehti - uutislähde, jota voit lukea missä tahansa ja joka pitää sinut ajan hermolla.

Mikä on Waasan Päivälehti? Se on viikoittainen annos uutisia, tietoa, naurua, oivalluksia ja kaikkea muuta, mikä tekee elämästä hieman tietorikkaampaa ja hauskempaa. Ja paras kaikesta? Se on **ilmainen!** Aivan, luit oikein. Ei piilomaksuja, ei tilausmaksuja. Mielestämme uutisten pitää olla kaikkien saatavilla, olitpa rannalla Thaimaassa tai suosikkikahvilassasi nurkan takana.

Me Waasan Päivälehdessä tiedämme, että suomalaiset rakastavat kahviaan. Joka sunnuntaiaamu voit nauttia suosikkikahvistasi ja samalla lukea maailman tapahtumista. Ota siis kahvikuppi esiin, istu mukavasti ja lue.

Tervetuloa lukemaan Waasan Päivälehteä.

www.vpress.ovh

KIRKKO

Näkymiä Kallion kirkon tornista

Helsingin Kalliossa sijaitseva Kallion kirkko on vaikuttava graniittirakennus. Se toimii Kallion seurakunnan pääkirkkona (toinen kirkko on Alppilan kirkko). Arkkitehti Lars Sonckin suunnittelema kirkko edustaa kansallisromanttista tyyliä yhdistettynä kansainvälisiin jugend-vaikutteisiin. Tyylille on ominaista perinteisten suomalaisten materiaalien, jyvien arkkitehtonisten muotojen sekä luontoaiheisten aiheiden ja värien käyttö.

Tänä kesänä yleisöllä on ainutlaatuinen tilaisuus vierailla Kallion kirkon 65 metriä korkeassa tornissa, josta avautuvat henkeäsalpaavat näkymät koko Helsinkiin. Kirkkaana päivänä sieltä voi nähdä jopa Viroon asti, vaikka näin ei ollutkaan tämänpäiväisen vierailumme aikana.

Kallion kirkon torniin voi kiivetä maksua vastaan 1. kesäkuuta ja 31. elokuuta välisenä aikana keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 11–16. Kallion kirkon kahvila, josta saa virvokkeita, välipaloja ja matkamuistoja, on avoinna keski- viikosta lauantaihin klo 11–16. Kallion kirkko on avoinna ympäri vuoden, joka päivä.

Tämä ainutlaatuinen kokemus tarjoaa sekä paikallisille että turisteille mahdollisuuden nähdä Helsinki uudesta näkökulmasta ja nauttia kaupungin kauneudesta ylhäältä päin.

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevät 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)
Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)
PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto
JPG: Joint Photographic Experts Group (suosittu kuvatiedostomuoto)
GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)
TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)
WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)
HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)
GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)
Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)
DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)
VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)
TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saataksesi lisätietoja)
TBD: Ole luja (selvitä minulle edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntai- ja maanantai-iltoina, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä uraauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

Lehtemme kaksi vuotta sitten:

N:o 22 Sunnuntaina, 21 toukokuuta 2023

Waasan Päivälehti - moderni sanomalehti, jonka ulkoasu on peräisin 1870-luvulta. Silloin sanomalehdissä oli vain 4 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten neljässä sivussa on paljon luettavaa. Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digikansalliskirjasto.fi). GPT3 tekee osan rutinoinimisesta toimitustyöstä. Waasan Päivälehti ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteena on, että se ilmestyy joka päivä jatkossa. Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi, painetut yksittäisnumerot maksavat 1 €. Mainos hinta 6 €/palstamillimetri, mutta vakioilmoitukset ovat halvempia (25 mm korkea=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €). Toistuvat ilmoitukset + 50 % alennus. Lähetä ilmoitukset jpg-, tiff- tai png-muodossa osoitteeseen waasanpaivalehti@gmail.com. Ilmoitukset pienennetään 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Jos ilmoitus ei mahdu seuraavaan lehteen otamme yhteyttä. Päätoimittaja Hans Björknäs Posti: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

UUTISET

Vaasan XXIX Kuorofestivaali TÄNÄÄN

Vielä ehtii tänäpäiväiseen päättöskonserttiin!

Vaasan Kuorofestivaalin loppukonsertti kokoa jälleen perinteiseen tapaan yhteen festivaalin osallistujia sekä pääesiintyjä.

Käytä tilaisuus hyväksesi, tässä on mahdollisuus nauttia todella hienosta kuorolaulusta,

Vaasan Kaupungintalo sunnuntaina 21.5.2023 klo 14.00

14.00-14.15 Damkören Quinn Ton

14.15-14.35 Cawiar

14.35-15.00 Kamarikuoro Kampin Laulu

15.00-15.20 - Väliaika -

15.20-15.40 Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajat Jussit

15.40-16.00 Wasa Sängargille

Lippu 25 €,

Eläkeläinen, opiskelijat 20 €
Kuorojen jäsenet 15 €

Vaasan XXIX kuorofestivaali - menestys!

Vaasa - hieno musiikkikaupunki. Paljon musiikkia koko kesän!

Tällä viikolla nyt siis aloitettiin kuorofestivaalilla, sen taiteellisen johtajan Kristian Hebergin johdolla.

Muutama numero ja muu tieto:

- 170 ilmaiseiintymistä

- yli 80 kuoroa

- osallistujia noin 1700

- pitkät nonstopkonsertit Rewell centerissa.

- konsertteja kolmessa kirkossa, Palosaaren kirkossa, Vaasan kirkossa ja Ortodoksisessa kirkossa.

Täällä olemme:
www.vpress.ovh

Vuikon taide-elämys

Kansallinen taidegalleria Ateneum avasi ovensa huhtikuun puolessavälissä pitkän korjaustyön jälkeen. Albert Edelfelt -näyttely avattiin 5. toukokuuta.

Albert Edelfelt oli suomalainen taidemaalari, joka asui vuosina 1854–1905. Hän oli merkittävä hahmo suomalaisessa taidemaailmassa, ja hänen teoksiaan kunnioitetaan ja tutkitaan edelleen. Edelfeltin maalaukset heijastelevat suomalaisen elämän kauneutta ja yksinkertaisuutta, ja kyky vangita aiheidensa olemusta erottaa hänet yhdeksi Suomen suurimmista taiteilijoista.

Tämä kuuluisia maalauksia "Leikkiviä poikia rannalla" on maalattu vuonna 1884 ja on esillä näyttelyssä.

Ensi vuonna Kuorofestivaali järjestetään kolmaskymmenes kertaa. Jäämme odottamaan!

600€ bonus hoitajille, jota otettu seuraavasta palkasta pois

Ei voisi uskoa todeksi mutta todella on näin. Vaikka hoitajista on aivan huutava pula!

Varkaudessa ja mahdollisesti joissakin muissa kaupungeissa päätettiin maksaa 600€ bonus hoitajille, jonka työn ansiosta sairaanhoito pysyi pystyssä pahimpana epidemia-aikana.

Hoitajat olivat toki kiitollisia siitä, ja bonuksen tultua tilille sitä varmaan käytettiin johonkin pitkään kaivattuun pieneen investointiin. Kuten taulutelevision hankintaan.

Mutta.

Johdossa ruvettiin miettimään että oliko tämä kertakorvaus nyt

ihan viisas. Saivatko hoitajat ehkä liikaa rahaa? Oliko se kaikkien sääntöjen pilkkujen mukainen?

Kun tällainen epävarmuus jäi ilmaan, päätettiin ottaa bonusta pois seuraavasta kuukausipalkasta.

Bonusta oli jo käytetty monilla ja seuraava kuukausipalkka oli 600€ pienempi. Ei ehkä ihan riittänyt ruokaan sen kuukauden aikana. Ja yksi asia on aivan varma: tämä ei ollut hoitajien vika!

Yksi asia on ainakin ihan varma: Jos Varkaudessa jatkossa on hoitajista pulaa, niin johto voi katsoa itseään peiliin. Heitä, jotka tehdään kaikkein raskaimman työn ja joiden ansiosta koko sairaanhoito toimii, ei kannata nöyryyttää! Terveen järjen käyttäminen terveydenhuollossa olisi täysin sallittua, mutta järki näyttää nyt pahasti puuttuvan.

Ja lisäksi:

Jos Pohjanmaan hyvinvointialue, sen sijaan että antoi rahaa poliittisille puolueille, olisivat antaneet 600 hoitajalle 600€ bo-

Kuvaliiten sivuilla 7-10

ELOKUUN HOROSKOOPPI

Elokuun horoskooppi – tähdet höpisevät (ja vähän asiakin)

Oinas (21.3.–19.4.)
Saat elokuussa loistodean! Harmi kyllä joku keksi sen jo vuonna 2003. Lohduttaudu jäätelöllä. Ja lisää jäätelöllä. Strössel on elämänasenne.

Härkä (20.4.–20.5.)
Raha tulee luoksesi! Tosin vain alennuskuponkina Tokmanniin. Rakkaus kukoistaa – mutta vain jos muistat kastella sen (vihje: myös kukat pitävät huomiosta).

Kaksoiset (21.5.–20.6.)
Olet kaikkialla ja ei missään – aivan kuten lomasi suunnitelmat. Hengitä syvään, meditointi ei ehkä auta, mutta kadonneiden avainten etsintä voi.

Rapu (21.6.–22.7.)
Tunnet herkästi. Se on ihan okei. Joskus itku pastakatastrofista

puhdistaa sielua. Elokuun lopulla odottaa yllätys – ehkä pizza.

Leijona (23.7.–22.8.)
Tämä on SINUN kuu-kautesi! Kaikki pyörii ympärilläsi, kuten sen pitääkin. Nauti valokeilasta, mutta muista: muutkin haluavat vessavuoron.

Neitsyt (23.8.–22.9.)
Yrität kontrolloida jokaista yksityiskohtaa. Elokuu nauraa. Päästä irti – edes to do -listan värikoodauksesta. Excel voi odottaa.

Vaaka (23.9.–22.10.)
Et osaa päättää: aurinkohattu vai sadetakki? Ota molemmat. Elokuu ei osaa itsekään päättää. Rakkausrintamalla säpinää ja hämmennystä – molempia sopivassa suhteessa.

Skorpion (23.10.–21.11.)
Salaisuudet houkuttavat: kuka söi viimeisen jäätelön? Miksi kukaan ei vastaa viestiin? Älä pelkää, elämä selviää – ehkä. Pidä tyylikkäästi etäisyyttä ja tarvittaessa pistetarkkuutta.

Jousimies (22.11.–21.12.)

Seikkailunhalusi herää! Valitettavasti määränpää on lähikauppa. Mutta hei – jokainen reissu alkaa askeleesta, ja ehkä myös pullatarjouksesta.

Kauris (22.12.–19.1.)
Yrität olla vastuullinen – mutta elokuu käskee ottamaan rennommin. Ota sukat pois, laita varpaat nurmikkoon. Maailma ei kaadu kahden päivän Netflixiin.

Vesimies (20.1.–18.2.)
Uusia ideoita tulvii päähäsi. Osa niistä jopa toimii! Älä silti perusta podcastia – paitsi jos se käsittelee marsuja ja eksistenttialismia. Siinä voisi olla jotain.

Kalat (19.2.–20.3.)
Haaveilet enemmän kuin siivoat. Ja hyvä niin. Elokuu tuntuu kuin vesiväriä – kaunis, mutta vähän märkä. Kirjoita unesi ylös – niistä syntyy ehkä kirja. Tai hyvin outo ostoslista.

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTEN

HUONO LAULU

– Mitä sait viimeisestä kappaleestasi?
– Ei mitään. Kukaan nainen ei halua laulaa sitä. Nimittäin kutsuin sitä Ah, jos olisin taas nuori.

ARPAJAISET

– Pettersson ei ole koskaan päässyt rahoistaan yli rehellisesti.
– Hän voitti ne lotossa.
– Kyllä, hänen on täytynyt varastaa arpalipun.

RISTISANATEHTÄVÄ

– Mitä sinä teet näinä päivinä?
– Ratkaisen ristisanatehtäviä.
– Etkö elä sillä?
– Ei. mutta en minäkään kuole siihen.

LÄÄKÄRISSÄ

Potilas: — Teidän laskunne on pannut vereni kiehumaan.
Lääkäri: — Sitten siihen tulee lisäksi 200 mk. teidän verenkiertonne puhdistamisesta.

Avioeron jälkeen

Rouva: — Sinä saat pitää lasta luonasi puolet ajasta
Herra: — Erinomaista!
Rouva: — Nimittäin kaikki yöt.

Myöhästymisen syy.

Opettaja: — Olet taas myöhästynyt, Olli. Olli: — - Kyllä, mutta isä tarvitsi minua kotona.
Opettaja: — Mutta eikö isäsi olisi voinut käyttää ketään toista? Olli: — Ei, koska hän antoi minulle selkään

RUNOUTTA ON KAIKKIALLA

Runoilija: — Toistan sen vieläkin : runoutta on kaikkialla. Kustantaja: — Se on hyvin mahdollista. Varsinkin minun paperikorissani

on sitä runsaasti.

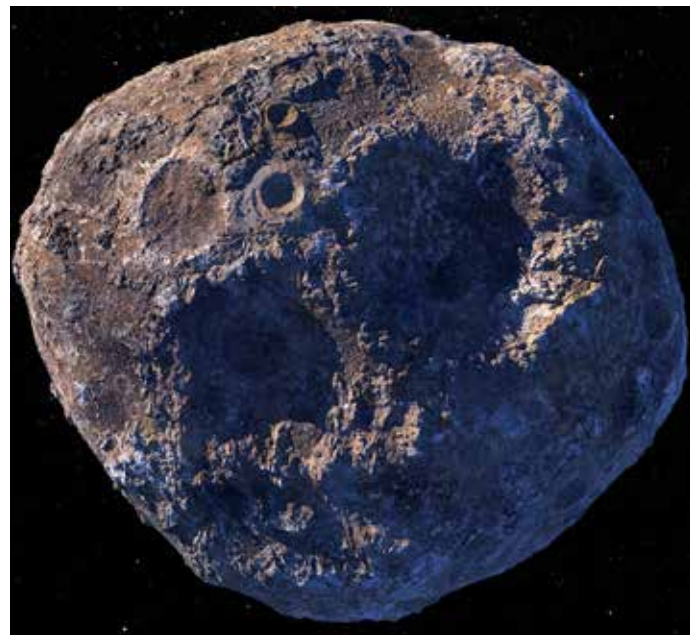
KALLIS SELITYS

Asiakas: — Te olette lähettäneet minulle vallan hirveän laskun, herra asianajaja. Siinä on useita kohtia, joita en lainkaan ymmärrä.
Asianajaja: — Hm! Voin ne kyllä teille selittää, mutta se maksaa 50 markkaa.

TUOMIOISTUIN

Rikollinen: Haluaisin puolustusasianajajan,
Tuomari: Kun sinut vangittiin, sinulla oli kätesi vieraan taskussa. Mitä puolustaja voi mielestäsi sanoa puolustaakseen tällaista henkilöä?
Syyllinen: Juuri tämän olen hirveän utelias kulemaan.

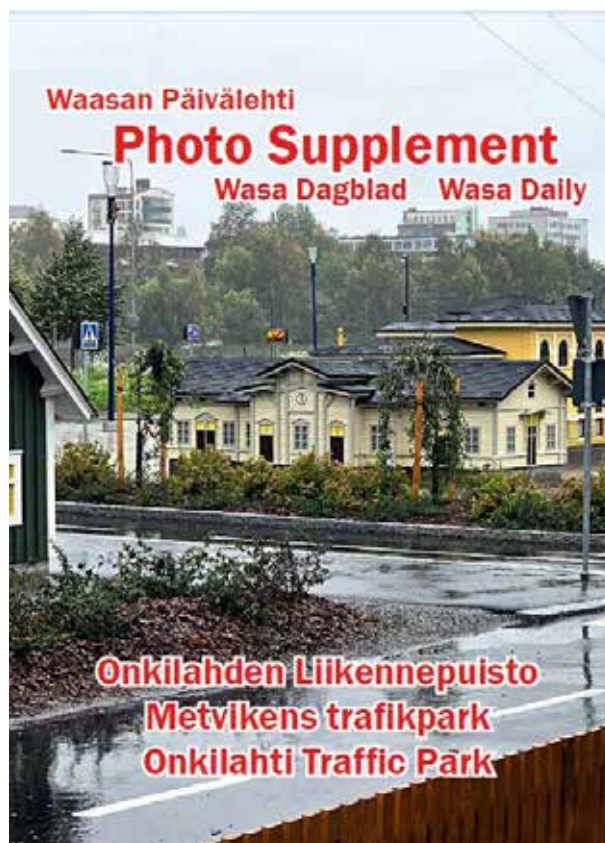
Astronomic picture of the week:

PSYCHE (Asteroid).jpg

An illustration depicting the target of NASA's Psyche mission: the metal-rich asteroid Psyche, in the main asteroid belt between Mars and Jupiter. Credits: NASA/JPL-Caltech/ASU
NASA
Public domain

Ensi viikolla:

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.
Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.
waasanpaivalehti@gmail.com
jpg-, tiff- tai png-muodossa.
Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen.
Ota yhteyttä:
waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com